Масса а массанхара пролетареш, вiашагiкхета!

ШИНАРИН.
13
май, 1969 шо.
№ 57 (4694).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партин Нохч-Г1алг1айн обкоман, Нохч-Г1алг1айн АССР Лакхарчу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 шера дуьйна арадуьйлу

ХIАНЗЗЕ А ДЕНЗ Е ДОАКЪАРА ЙОАКХО

Колхозийн совхозийн хьайбаш 1ан-гира дьалийна. Жани доаханей 1улаш хьогге а денз баьна т1а дахаш ду. Фермашка балхаш дераша шерра хьонсам беаржабаб хьайбай продукцин алсамъяккхара, цунга д1ададар лехдара, Дахьешна ма дукхаг1а д1а...

Д1адаха 1а шийлен хален хинна-йолладехьа т1ехьховчанийр вай рес-публика укх шера хьалхара квар-тале паччахьалкхенга шурен дукхи доахара план. Аиаь кхиналийта йиш яц, хьалхарча квартала план кхоа-чаш ца еш диса баахамаш а вай к1е-лита ца хилар.

Нохч-Г1алг1айчен хьайбаш лела-дерий керттера декхар да х1анз хьай-бай продуктивность лакхьяр, паччах-ьалкхенга дуьх, шура, фуьа, дох-кара план х1ара районе, х1ара баахамо бетт - бетта, ден - денна кхочашъелта 1алашдар. Укх сарпа-т1ббила беза т1ехаара план кхоа-чашьяра баьнна ца 1еш, т1аллаг1ача шера а хьайбай продукцин лакха хургйола г1улакх в1ашт1ехьдаккхара.

Из дуьйргда хьайбашта кхоачам хилиах доакъар 1алашдой. Бокъенца йола доакъара бйза хьалр, кийчду деринга доакъар дика хилийтар ...ш хьайбай продуктивность лакхьяра а ца паччахьалкхенга йоахара кхочашъелта 1алашдира а эттара хьалха ду декар. Цу тайпара тема-не доакъара база 1алашъава г1ула-кха х1анзе а дене уйла е еш.

Вай республика хьалашиа доакъа-ра баланса керттера лакха да колхо-зашен совхозашен хьегта а д1айийна доакъара культураш. Эттара эзараш гектараш велча ялахна ...ай уж. Х1ара боахане лечь, кинал а хьегта-мо хьалаш е терпал а ден къоасте-хьа уж д1айийна лаьтташ. Шоай хьа-лашка ...г1а ...уграм йола куль-тураш я д1айийнараш. Д1адахача ше-рий опыт терпал а ...ш тайп-тайпара доакъара смесаш, бальаш, кхыйоле доакъара культураш я д1айийнараш. Укх б1аьсти т1ай1йнача ерригача культурех кхоалаг1а дакъа хьакк1ар я, цар декха дакъа доакъара лаьхк1а йийнай. Цу ерригача доакъара куль-тураша бокъенца г1улакхдаь, цадех кхетаица пайда ецига 1алашдар ч1оагг1а деахк1ане г1улакх да х1анз. Колхозийн совхозийн агрономий бо-къо яц доакъара культураш терпал ца е а марна ...а г1улакх ...а в1ашт1ехь ца доаккхаш 1е а. Цар кхе-таие деза доакъара культураш кхеел-га ялат кхехелта сенна бехкенхаме г1улакх ...е. Даим шоай в1арг1ал лоаттаде деза агрономаша цу г1у-лакх. Х1аьта доакъара культурех кийса пайда эцаьта в1ашт1ехьдак-кхар зооветеринараш болхнаех ...ий-ша да.

Йоккха моттиг д1алоац доакъара балансе вай боахамашкарча пешамаш даьг1енашен. Ерригга республика хьалийнача дукха лаьтта ца вай ман-гал хьенхаш доахани жам дамашц, х1аьта царех дерг1а пайда ецаш хилча цар дукха доакъар а дургда. Колхозашен совхозашен ч1оагг1а тер-кам т1абахийта беза цошаш даьг1е-нашк тоаяра де лерх1а г1улакхаш ... ра, ...ка а пламаш чакхъявккха вахрх1а цу хьалхехьара мероприяти яйта йиш яц кхоачаш ца ец, х1ара боахане хила еза дукхача ...ешта даьхк1а йола культураш даьг1енаш.

республикан... дукхача боахамий опыто хьахьоах лоаман даьг1енашка хьайбаш дика тоалуш хилара цига даьхача хьайбашна т1аккхетача дук-ха центнераш д1ададар лаха хилара. Арг1ашм лоаман даьг1енашка доала-ни жам доамалара тоао хулийтаргьа д1айийна доакъара культураш дукх ...хьайбашта бетта а царех ...ш е бен пайда ...

...ит д1алоац скаллаг1а ...ча культу-раш. Гуран хийна ...ча лела-лургда моль бетта. Из чуийчача ...къалуьхача лаьттанка т1ехьа ца а доалийта хьаьха д1ас ...е культураш. ... хила ... т1ад1а ... ча д1а в доаккхаш лаьтта саьхиллен шоза-г1а ...е культураш д1ас ... кийчделген в1ашт1ехьдаккхе. Гетта-ра бакъахьа хургда уж хий дехкича лаьта йийча.

Дукхача хьайбие леладераш шоай опытах хов доахан а ...е т1ар-ча силоарашй а чокхъара районна юкъе люцернах дахкха витамини хаар хилар мез доархааме да. Х1ара боахане из тайпа доакъар кургйола г1улакх в1ашт1ехьдакха деза колхо-зийн совхозийн кулгалхошен специа-листашен. Д1адахача шерашка из бола ца баьча боахамий кулгалхойн специалистийн декхар да витамини хьоар дакхара технологи 1омадар из доаккхилга в1ашт1ехьдаккхар.

Вай республика хьалашка къаьстта лоарх1аме я силос. Керттерча хьа-къе хьакк1а силос кийчъя вай кол-хозашен совхозашен. Ца 1алашъате дика да. Наьсаре районан боахамаша силосна шерра силос ... хьалхара ... г1ан... д1ааахача ...ш. къаьсттта б1аьсте Шелковскойн наурски районий бо-хамаш. Укх шера а дукха хьалкх ...кьаьн йийнай вай республике сило-са лаьхк1а, Кхетаниш да хьалкх1а си-лос леринчан боахамашка кхоачам-болхаш хила сацига. Хьабакхьа из дича доалаш хан г1улакх. Ч1оагг1а лоарх1аме да хьайбашта кхы тайпа силос а 1алашъяр. Х1ннзе а уйла е еза доакъара кхоачамаш совнахара вийн т1аховелча баьдех, гиуаргий ...ех, бьцамарий, харбазий, пастай, ябахкий, кхыча культурий отходех пайда эцара.

Доакъар кийчдар лоарх1аме г1у-лакх да. Республика дукхача боаха-машка къаьстта бовгалаш, ... хул из боах бен. Царна ...ал йол кхыдола доакъар кийчде ...ш ду, цу г1улакха ...ка ... техника, транс-порт хьежа, ...бола бе ...ех т1ебохий. Цу тайпара йола доакъар кийчду бригадаш ...ча боахамашка хи-ла еза. къаьстта шоай ...ш йолча моттигашка, х1аьта уж т1анзе а в1ашт1ехьаха бакъахьа а хургда.

Доакъар кийчдан т1улакх дук-кхача дакъе цу белха хьенахьа кийчо арах тайпа хул. Пхьабакъха д1адахача, шерашка дукха мотт-гаш нийслора кхувасдар из ле-м хьаш, хианакьа доакъар 1алашдаь кийча не еш. Цунах дукха дуаш доалар боа-хама. Пулухья ний... хургда ...ерн-гача боахамашка кхы т1ехьа а ца доалаш доакъар кийчдача техникана ремонт йича, доакъара цехаш хьал-йича, кхы яка г1улакхаш дича.

Хьайбаш лелаача керттерлар доакъар да. Цулухья из кийчдара г1улакх даим шоай в1аргк1ал лоат-таде деза боахамий кулгалхошка, партийн организацешка, берригача къахьегамхоша.

КПСС ЦК-ан СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

КПСС ЦК-ан СССР Министрий Совети хьокий СЭВ-а членаш дол-ча мехкий коммунистически ... болхлой партой кулгалхошин правительствашта керте хаттара шен декъа а доалаш 1969 шера 23—26 апреле Москве хиннача в1ашн Экономически нехкъестан дара Совета XXIII-ча къаьсттача сесса итогий хьакхехьа Советски Союза делегаци баьча хьенита.

Белгалдьинхьа, СЭВ-а членаш долча ... в1ашн цхьана ва-ладу экономически г1улакхаш ле-г1аккхуввара проблемашна сесса хьажар а массана рольа а лакхаш т1ейица, Совета членаш долча меккашта чура массе сег1оракхь-ра бовхама бузахаш д1ахо мер-дараш к1еоргдарам т1аерзалер ре-шенеш а социалистически содру-жества х1ара мехкаш ерригача со-циалистически содружества низ ч1оаг1бара, дуьнен экономике со-циалистически мехкий позици ч1оаг1ьяра боккъа моаралаш хи-лар.

КПСС ЦК Политбюрона Совет-ски правительстване белгалдеш кхад сесса т1айица решенеш со-циалистически содружества цхьаьнг1а д1ахо ч1оагг1ьяра 1алашьята бокъах политически моар-х1ам болаш хилар.

КПСС ЦК Политбюрона СССР Министрий Советан дизза къаг-баладьа СЭВ-а XXIII-ча къаьстта-ча сесса СССР делегаци чекхдалла г1улакхаш, йоаг1-боаг1ача совет-ски организацешта ведомствашта т1адилла в1ашн Экономиче-ски нехкъестан дара Совета дол-чча нехкъестан хиларах тарра. Советски Союза доаг1ача даьхьа сесса т1а-йица решенеш кхочашъяра хьаьда г1улакхаш чекхдаххита.

Нохч - Г1алг1айчен хьалхайгам-хоча, дерригача советски халхе Сина, сийлахьа дезар гитлеро-вий Германий эшош 24 шу дуз-ди.

9 мае, 1уйранна белхалой бе-за мех Грозный партторга ... Вай Даьлан партиганна бехкан ... боккхийн сийна советски ... доала шу ...ла ...ла ...ла дайна. доагаби Белгадар б1аьх бола героди къахьегамхой, т1ехьа доахкьяр, ...хой, мехкаре.

Сийлен ц1а безача ...

Т1уйранна ...тоа сийлах ... Советски Советан ...

Цул т1ехьаг1а д1адаьдар ... Эттара ... КПСС Нохч - Г1алг1ай об-кома, Пайбехьарча Советан Президи-ума, Министрий Советан ... КПСС Нохч - Г1алг1ай обкома хьалхарча секретара шоа С. С. Апрятианон республика лакхарча Советан Президиума председ...

...сарт... ... М. А. Алимхановн...

Цул т1ехьаг1а ... Грозны ... промышленность ... студенташ ... Цар ... ...

С. БЕРДОЕВ.

Сурт т1а: Грозне ... керттера ... денналлой.

М. ...

КЪАХЬЕГАШ ЯЬККХА СИЙЛЕ

Паьлеман ... колхоз «Путь к коммунизму» хьача ... парт-организаце секретара ... Сийна ... тайпана г1ура ... г1олла д1аьынча ... партторга г1ойла ..., 1...

— Цу тайпара, Вера Ивановна, ... пар-тийн организаце ... ферме ...дийт хьо, заведующиелла. Аттамарех ...ц хьона из бохе участок. Хьайна ма хай хьона фермара г1у-лакхаш ца лоа атта... Даьниной шара х1оана лу, ... шара ... г1...ш... 1алсий денна хинт,— аьлар парт-орга.

Парторг ... т1е... г1айла хьалла ... Вера Ивановна ...

— Из ... ... Аттаьа д1оах ... ...

... — трактористкашца. Белха опыт цартера д1айлана районна кьеча велвовшинара доарнем аьй баьлар уж болча.

Вера Ивановнас, ферма заве-дующий ...е ...илар тарра, г1улакх доазаш дуьгал дора ферма бол-за, специалистий хьехамаш ... дуьг1ар, ... а дукха ... къаьстта цу белха дракийца дотта доалаи минита ла... деза, минита кхаба деза, ... г1оахьаг1а ...мита ... деза дуьцаш доа литература. 1амача знанешта цунна ... дора доакраш 1омаба, ... т1ехьаг1а деза ... дотта-ра г1улакха ... практически хьехамаш тера, 1емешта г1улакх де уж 1омабера.

Ферма заведующи йоала ...ра! цу совг1ата ... боле белча Вера Ивановнайа дукха х1ама ...рег1алмад.

Ше моггаш йоацаш хилара ферма заведующейла хьона зоо-техник хьона ...ар белам Вера Ивановна. Цхьабенгьа, фермера д1аанзар, цу колхозе йок-кхаг1а белла дозарала боле бе ...да из.

Цхьа ай цу ... г1олла массела а болх бергбола доар-ий колхоз ... ...

... ...гаш ...

...

... цу ... ... Вера Ивановна Белга дутагема шерашка ... партийн ... т1а Шалинской районе член партийн ...

...

Д1аааача шера цу ... ферма ...ны ... толамаш ...: х1ара 1еттагара 3329 ки-лограмм шура ..., ... ча цуй хьалхарча шера хьанна-чул 654 килограмм дукхаг1а. Пач-чхьалкхенга шура Йохкара шера план 144 процент ... хьочашъяй ...холе. Цу къахьегама толамаш-та юкъе х1ара доарие, цу даьнча Балина а дайхьа да.

...

Дахьана ... Вера Ивановна Белала хьанахча къа-хьегама — 1966 шера СССР Ла-кхарча Совета Президиума Указаг1а Ленина орден ...й цуна.

— Цу совг1ато сене денный ... т1адоаж..., — ... ... — ...

Г1улакхаца ... доа...

Б. ФАРИЕВА.
КПСС ... районна ... секретарь.

Автора сурт.

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

ОАСАРА ДУХЬАЛА—СЕЛИТРА «ДОГIА»

Дика т1адьынна наь-сархой гурахь дийна ялаташ. Дукха да из районе. Духхьал цхьан «Экажевский» совхозе д1алабьид ю 2600 гектар совг1а даьтта.

Х1анз маххай цергаш ... хьара лаьтта хьоа а ... «хьаьаъынйна» ... тела ... ...ами а доаг1ар ду.

Х1аьта а селна 1алаш «степ-бешне» а сотен ... агрономий, «...» хургда хьежаш «...» совхоэрра лаьтта хьаьна ... лет ... сег1а ... кхо ... дукха в хийта ...

...ура агроном ... Тагиева. Х1анз Наьсарен сигале ... удобрени ... ... лечийн байракхилгаша.

Раьза ва цу г1улакха «Экажев-ский» совхоза агроном Албига-чев Артаг1а а. Хьунчьам ... хилийта к1ортиш ... хьега ... зехьа доа. Гектара т1ара 30 центнера ... к1иа чу ... эца ...

Сиха бу боах «...» ... х1ара ... 300 — ... гектар лаьтта хьаьлу самолет. ... дукха т1ехьайноа ...

летчикаш х1абаьнна. Х1анзехьа ...ш зевр гаргта гектар лаьтта «хьоашла д1айийцай». Хьалхае Зе-ленов Виктора кулгалдечи само-лета экипажага я. Царна ... совхозашка дерриг1а ... аэродрома боах сиха а дика а д1абела.

— Ше йолча тайпара техача а, е йоашал техача бакъахь, я оаха шуй кхашка селитра ... хьаьна хаьттар агрономашка кор-боахаша анинас инженера ...ш. Архаппов, ... дикаг1а бола метод ... хина ... хьача санна ... г1оала ... бракхаш 6iара а хьежа.

Хоашета хеттар из г1улакх инженера. Х1анзаца. Наьсаре ...ъ х1анз дан селитра йоашелга. Перенок сацна ше болча тайпара д1айиттай из. Бакъа, Краснодаре укх т1ехьарча хина хина йо-па а йийа мара тахан ца. Ре-цепт: цхьан гектара 100 — 500 литр хица йоашаль 30 — 70 ки-лограмм селитра.

Фу пайда яц ер? Нагахь самона йоашалаш техача, ... сана ... а ...а мара ... т1ехха-чач селитра, х1аьта дукха ца а боалах ... ...ахха йоха а ... техар ... а ... ... сахьате стебела т1а кхоеч, ... т1ехьаг1а ... кхоеч. Х1ара гектара т1ара ... хьувкьам 5 центнер совбаьхк ...

Из къайле т1ехьаг1а гучалы-кхар сена инженера. Х1анз игре-шима фу ...ал хьейаш ... из. Бежаш а хинабакар дийна ...ба-бар ... лег1аха 1акна ...та-ретар...

— Йошаль, йошаль, — аьлар цар ... ...

Х1анз хьалха ... ... «К1ура» ... ... самолета ... т1ехьа. «Дог1а лелайт» ца.

Ингта ... ... Ленин ва 100 шу ... ... хьувкьам хьеб.

М. ...

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕРГДА

Доккхий декхараш ... укх ше-ра тха боахама къахьегамхошта хьалхашка хаттарий. Кохсам до-кхарашка дан ... х1ара гекта-ре т1ара тхь...тхьа центнер ... сам чуэ а пачахьалкхенга кхо ... ... боахане ... кхаме из кхаш ... т1айц ... декхараш а. ... х1аьта ... т1ара ... 162 центнер ... 20-та ... Совхоз ... т1айца ... дукха ча а. ...

Хьалхе ... агротехниче-ски ... ... удобре-... тайса кийчдьалар б1аьсти ... культураш д1айийна 1800 гектар лаьтта. Дукха ха а ... ... культураш ... ... Хьанна ... 50 гектар ... 103 ... ... механизаторашка Н. Надиева, М. Элдиханова, ... Цхьоанг1а ... а дуаш 600 гектара т1а ... д1айийна ... 530 гектар ... хьаж1аш ... ... доккхий ...

А. Сайтиева кулгьеча механиза-торашка звено ... А. Талиева, 1. Сосланова.

Гуралъен б1аьстени д1айийнача культураш хьувкьам х1ара деча г1улакхьта хьежама хурба. Цул-тха д1айийнача лаьтта г1улакх ...ш ба х1ано тха совхозера механиза-тораш. ..., ... дакха баь-цаб 2280 гектара.

Б1аьстан балхаш дика д1адоа-хьа кохсам лелаераша а. Дукха та а 668 гектара т1ара ... хьайийха. Х1анзе 360 гектара г1ара ... е1а, ...

Шпалера ... ... тайх ЗТ-75 хьача трактора т1а боах ... Сербиев 1умар. Т-40 ... болча, трактора т1а боах ... Асхабов Султана. Сов-на ... ... 300 шера ... бакъда х1ара ... на норма совг1а 500 хьокха чу-тох 1умара. Х1аьта Султана ... норма (... 800 метр) ... г1а хьоахаита 2000 метр ... сеьет т1аас. ... кхьалет ... сам лелаераша Р. Наснаева, М. Ансаева, З. Инастанова, ... Цар шоай норма дикна кхоач-хьаха т1ехкхоачашью.

Кхыдола болхаш дешне а ... ...й бешаша хий деттам ба тха боахама кохсам лелаераш. Х1анзе 120 гектара т1а дахь уж баихам. Хиша ... х1ара гек-тара кхоххьа центнер аммиачни селитраца подкормка ю хий декха-раш. Цига эттара дикаг1а боах беш ва М. Альтемиров. Хий те-хара спецки норма 75 сотых ка-ра ... цуя; бакъда т1ара денна 1,5—2 гектара хий тех ...

Х1ана ... кхаьнкий ...ьараште юкъе культиваци еш ба кохсам лела-раш. Культиваци еш белгалдаьк-наб оашкаий Умхаевг1ар Султан Иамсо. Денна шоай норма 250 процентага д1аккхачаш кхоач... ...

М. ЗОРМАЕВ,
«Надтеречный» совхоза керттера агро-ном.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ТӀАЙИНЦА ДЕКХАРАШ ТӀОЛАМЦА КХОАЧАШДЕРГДА

В. И. Ленин вина 100 шо [illegible] ва шакъаданчу [illegible] декхараш оттадий [illegible] Грозненски районан ялат [illegible] на. Пятилетна [illegible] план 85,4 [illegible] тонн Дальнего [illegible] тонн лакъийла [illegible]. Шина ялат [illegible] а кхелъдан районе [illegible]. Пудукъа ялат кхедерий [illegible] балхо опыт, гевзан, хьанар дӀадех ну гӀулакхо. ХӀара генхера тӀара чудекъа ялат [illegible] кьерсам хӀалхе баьржаб. Районан коммунистий беррига терхам ю яхь шерагӀа йоарждора тӀабераса ба. Цу хьалхехье ю вел декар белгалдаьл: де жоп балхаш, уж чакхдахара ха къаьстальй.

Района хӀара юхьайнача партийни организацие бӀаьстан кхагкаре балхаш лӀадоладечача декхаш тӀероам тӀабохийтам леладу къахьегамхочун юкъе партийно-политически болх. Цу гӀулакха аша агитатораш, политинформатораш къаьстабаьб. Партийни организацей планашка нисъта белгальйн хӀара коммунисто кхоачашъергӀола партийни поручени.

Ваха дика кхетаду, хьтта механизаторий ялхий [illegible] механизаторийн кадрай, механизаторски звеньный лоархӀам бе безилга. Районе кхоергӀолча ялата культураш 75 процент 93 механизиро[illegible] [illegible] кхагӀбараш коммунистан а бедаш.

Ухх деношка къаьстта шерагӀа дукхаш латт механизированни звенаш шерагӀа яхь. [illegible] КПСС районан [illegible] исполкомен [illegible] Т-750 [illegible] хьалха [illegible] кхоалагӀа [illegible] боалаш санаторе [illegible].

Партийни, [illegible] профсоюзни бодалй, [illegible] на специалисташ [illegible] механизированни [illegible] культурашна [illegible] вӀашти [illegible] районе. Штаба [illegible].

БӀ[illegible] балхаш [illegible] гӀоне [illegible].

къаьстта дика вӀашгӀехьбаккхарца белгалъяьннай «Атагинский» совхоз [illegible] Механизаторна балха [illegible] стенаш тӀа тракторист [illegible] бан болхи чакхъьха профилактически мероприятеш дӀаяхьа, долчох бесса. [illegible] бен лькхха ха, балха дийнахьа тайн-тайнарча кхыча гӀулакхе воалри, хӀатта дийнахь [illegible] карагӀдаьнари. Цу санна [illegible] форма механизаторий [illegible] вӀашгӀехьбаккхара [illegible] ду, вокха техника [illegible]. Ехчо йолаш денача хӀаре [illegible] механизаторш.

Партийни боахамен хулгалбеххо ю къахьегамхой быар [illegible]. Цу чакхъелье [illegible] карагӀдаьннараш 1 Мая [illegible] колхозе, Грозненски [illegible] совхозе, Староюртовски [illegible] леладеча совхозе. [illegible] шерагӀа колхозе. 1 [illegible] колхоза Кен-Юрта [illegible] леладеча [illegible] Механизатораш хьа[illegible]

хӀа дика [illegible] нира. Механ[illegible] за газет, журнал истола тӀера дешараш, радиоприемник, иштта художественни литература да салойна [illegible]. [illegible] стане [illegible] кухни билий. Белгалакха [illegible] цу хьалхехьа дукхагӀдар механизаторашна [illegible] культашка кийчал хидар. БӀаьсти [illegible] тӀара [illegible] бахча хана, [illegible]

Кхаьстта [illegible] техника, [illegible] тӀара [illegible].

ХӀара [illegible] района бӀасти [illegible] культураш дӀаоре балхаш. [illegible] гонтара тӀа [illegible]. [illegible] кхагӀбарш [illegible] тӀайна декхараш [illegible] кхахьегамхой [illegible] карагӀдоаргаш [illegible] партийни организаци.

[illegible],
КПСС [illegible] районан [illegible] отделан заведующи.

ПЕНГАЗЕТА КУЛГАЛДЕШ ХИЛЧА...

Пенгара пенайбоагу тӀа-тӀа чӀогӀагӀен дукхагӀен юкъе ух вай вахара. Къахьегача наха хӀара денна коммунистически кхетам балара чӀогӀагӀа йола средство ше хилар хьаьнахад ца.

Вахара практика дот тешаш хьахьохь, юкхьанарча партийни организацеш пенгазетий редколлегей балха даим терко еча, уж дешаш партбюро заседанешкен коллективни юкъарча собранешкен юкъ-юкъе дуьша уйтталча моттигашка, бокъонца пропагандист, агитатор, коллективни организатор а хила пенгазет хӀоттош хилар.

Нуйна тупайдеких эгтара хьалхе белгалдаькха безам боагӀа «Локомотив» аха хӀара денна арадуьла Грозненски локомотивни депо газета. Цу газета шерашера шиш болх тоабаь ца, тӀеш хьахьохь ше эгтара влиятельнегӀен толашагӀен долча газетех цхьа хилар. Октябрьски районе лакха ца Ӏен не цихье бинна дукхаха хьалхара моттигаш лаьцай городской хьажорашка. Белгалдаькха доагӀа, из газета массаза а ше чӀоагӀа оперативни, ялех дика йолаш хиларца, хоза кийчаь хиларца дукхачу читателашта юкъе шерра довзаш хилар. Общественни редколлеги а дийнахьарча колонкай редколлегеш а вӀашагӀйохкаро хӀаьта иштта механически цеха бригадир Вера Павловна Стрижак, кадрай отдела начальник Любовь Ивановна Иванова дукха кхьбараш санна болча стенкорий йо[illegible]

кха группа вӀашагӀкхетаро а партийни организацешка газета редактораген йиш хулийт коллективна производственни, партийно-политически, общественно – массови балха еррига вегӀош шоай хаппахьа юкъа. Ие лоархӀамегӀа а сакъердамегӀа а хулийт газет. Газета чӀоагӀа лоархӀаш а хьаьж долаш а да эгара хьалха дул вегӀош тӀа кепа ега [illegible] дика хьахераш, бокъонца техно, кӀоарга чуэсашкм бокаш хинаран. Ие читатель кӀалхалийтан, [illegible] дагардар хьалца а [illegible] ӀотӀаязде Ӏомаву из. Къаьстта чӀоагӀа езенна я «Тха заметкай лерагӀа», «Сатирех юмора» аха рубрикаш. Дика йолаш вӀашагӀетт производстве хьалха латтарех, дикагӀа болча изобретателех рационализаторех, пропагандистех, агитаторех а политически информаторех а дуьцаш йола материалаш. Бокъонча хьаьнала къахьегарах лоаьца, цхьабокъа безамеча дешашца дуьшна бергаш вал газета.

ЧӀоагӀа белгалдоалаш гӀулакх да, газета тӀа хадаңаш а массе вагӀоарахьара а депо бокхаха гӀулакхаш, партийни, профсоюзни, комсомольски организацей болх, общественни дикача гӀулакхий дукхаза форман гойтар а.

Укх деношка цу балха - денача газета белгалдоаккхарегда ше хӀара денна арадуьла делаьденачи дийнахьа лекъ 14 шу дузар. Бетта арадувлаш хинна из хӀара денна арадуьла пажхаро дӀадайхар денна хьалхашка латта

декхараш долаш кхоачашдара дукха шин хьинара тӀеолнийтала-га. «[illegible]» [illegible] номер. Оалаш атта да из, хӀаьта хьаьже хьал а [illegible], хоза, дикка, хьаькъар хьа [illegible] хургада.

ХӀанз газета бӀаьрид [illegible] а балха дика опыт а Ӏоаьлаь. Газета [illegible], Грозненски локомотивни депо истори йоаза латт.

Белгалдаькха воагӀ газета дикагӀа арадуьлара дӀаьхе керттера бол бен вар газета инициатор а ответственни редактор а вола Г. Ф. Анохов хилар. Из чӀоагӀа гӀулакхаш, цу цхьан хьагӀа чӀоагӀа принципиальни Ӏемерен вола сага дукха лелалаешча цу гӀулакха шиш низ, хьинар, моташал дӀателаш ва. Коллективе чӀоагӀа ел ду цуи общественна пайдана долча гӀулакха къахьегаьча шийна гӀайленагӀа лоархӀаш вола саг из хиларах тарра. ХӀаьта хӀанз доагӀаш самоӀаш шо воллаьехьа а, дукхагӀа йола мукъа ха бодахий коллективана юкъе йоахие ше, наж – лерхалбу, керех лаькъ пенаарча пенайбохан вагӀош тӀа дуьл.

Укх шера пейнарча газетий районни енсто йолча хана хӀара денна арадуьлача «Локомотив» яхача газета цӀакха а хьалхара моттиг лаьцар.

КПСС районна бюро шиш заседание хьежар енстора итогашка. Пятилетна производственни декхараш кхоачашдара коллективн сарпагӀонахача хьинаре дакъа лацарах, кешаттам йола матерна[illegible]

[illegible] колайн саготе [illegible] хилар. [illegible] [illegible] редколлегия.

Белгалдайна деяте, укх [illegible] хьаро [illegible] дукхагӀа [illegible].

[illegible] балха [illegible] пусхагӀа [illegible] практически [illegible] стал ю [illegible] партийни [illegible].

Цу [illegible] хӀаваьра [illegible] стал [illegible] производст[illegible] [illegible] хала хьалха кхоа[illegible] чакъоштонцо [illegible] хара [illegible] В. И. Ленин [illegible] [illegible] 100 шу дуьзар [illegible].

Ленински кадраш [illegible] гӀулакха пенпара хӀара газет парторганизацей бокъонца [illegible] гӀовча хинна лӀаьттара де лоарр де а хӀанз КПСС районни [illegible] ьхьанра партийни организаци.

Т. ЗИНЧЕНКО,
КПСС Октябрьски районни пропаганда агитацей отделан заведующи.

ЧАКХДАЬННАД ЛЕНИНСКИ ДЕШАРА ШУ

Чакхдаьннад партийни просвещение системе дешара шу. Укх дешара шера Ачхой-Мартанай районе болх беш хилар кхоь пхьалгара политически, цхьайтта партесторе Ӏомаву, шиъ марксизма-ленинизма лардий школа, пхийтта семинарски группаш партийно-бохама актива школей.

Политически просвещене система укх дешара шерах бокъонца ленински дешара шу вал. Сий дина В. И. Ленин ваь 100 шу дузаде хьатӀакхочаш Ачхой-Мартанай района къахьегамхой беррига терхам тӀабахийта В. И. Ленина балхаш кӀоаргга Ӏомалош, цунах йолча литература тӀаккхуш ба. Даррагача дешара шера партийнокомсомольски просвещене а лекцин, пропаганде а кеоттерь моттиг дӀалаьцаш хиннай ленински тематика.

Политически знаний [illegible] Владимир Ильич Ленина биографи Ӏомаш хьаьнал сенгӀа цу хьанцарча политически школашка вай баьчча бӀохӀ белх а Ӏомабир: къахьегама дисциплиниах, кооперацех, хагархой хьаза декхарех, иштта кхыдараш. Къаьстта бокъа терхам тӀабахийтар В. И. Ленина произведенеш Ӏомадара партийни дешара юкъерча меншоки партийно-хозяйственни актива школашкея. хӀаьта семинараш В. И. Ленина «Ученье Энгельс» Лениеэ в «Коммунизм» яха болхи дуйсе коммунистически бохама барт цхьаллЕ баькъа долаш лоаттабеча кхоэсашкен цул лоархӀаме Ӏомабеш хилар. Март бутт чакхбоалаш къаьстта йола семинарски теоретически конференцеш чакхьдаьр. Шолха партийни-бохама актива школаша лелар «Партийни вахаре КПСС гӀулакхийн ленински нормаш» яхача тимах теоретически конференци хилав. Конференци кийчъеш тайп - тайпарча литературах пайда ийцар. Массала, В. И. Ленина «Партийни вахара нормаехи партийни кулгалдара принципашех», КПСС программен Устава, КПСС XXIII-ча съезда резолюци иштта кхыдола литература лар из. Партийни-бохама актива школа дешара шу В. И. Ленина «Империализм — капитализма лергӀара эгтара лакхагӀа йола стадие хӀанзара капитализм» темах теоретически конференци ярца чакхдаьлар. ЛаьдугӀараша къаьстта терхам тӀабохийташ лаьдийгӀар халкъа судахо А.-Р. Дорбишева, юртбахама [illegible] управлене [illegible] [illegible] С. [illegible] «Ленинизма байракх» яхача газета редакцие бехктокхама секретара Ш. Галаева ярча докладашка.

В. И. Ленина произведенеш кӀоаргга Ӏомае къахьегамхой чӀоагӀа бегаш дараш хилар белгалдеш да районе яхы а 22 лениски хьалхе школа вӀашагӀъелла хилар. Цу школашка бьаьчча биографи цунах язьдь литературен Ӏомадеш вив бӀаь сенгӀа саг вар укх шера. Шерра инкъейлалаш гойтара пособеш.

Вокхка лоархӀам болаш а иха дени бокх бен йода партийно-комсомольски просвещене пропагандистий семинар. Шерра уха балха юкъеенай из. ХӀара бетта цхьаь денна хулача семинаращка партийни пропаганда методика болча лекцешка дайигӀар партийни комсомольски пропагандисташа. Пар йийцр актуальни теоретически а методически а проблемаш, дӀакъа нийцар балха опыт.

Партийни просвещене эргача звенешка йиза кхоачаькъий вешара программа, массанахьа зачеташ оттабай.

Белгалдаькха доагӀа политически просвещене система кулгалдара гӀулакх цхьацайолча пхьалгарча партийни организацешка ледара а доккхий кхоачамбоацараш долаш а хиналга. Иштта «Лермонтовский» совхоза пхьоалагӀча отделене «Овощевод» совхозе шоай безам болча хана заняти рашпаната хулдаш моттигаш нийсъелар. Коммунистий политически лешаш тӀа [illegible] тӀабем хиннабац укхаза, иштта пхьалгӀабела [illegible] занятеш тӀехьабуса е нагнагахь шиш [illegible] партийни пиесьелари.

Партийни балха [illegible] ва участок я политически дешар. Пхьалгарча партийни организацей декхарийна я коммунистий дешара хала терхе е вар заняташка нийсъюш йола кхоачамбоацараш шоай ханнахьа дӀадахей пропагандиста юкъа хана повкъестал дех. Уж дешаш тераалле дела пхьалгарча парторганизацей секретараш, хӀаьта хьагӀанегӀача дешара шера цу тайнара кхоачамбоацараш ца хилийта хьаьна а беза.

А. САЛИНА,
КПСС Ачхой-Мартана районни политически просвещене кабинета заведующи.

Воронеж [illegible] боккъа сатӀаь [illegible] [illegible]. Цу чу [illegible] кхадан публикий совгӀа вий. Цу чура [illegible] тӀехь 70 квадратни километр [illegible] (гӀабахий [illegible] километр [illegible]. Города промышленни предприятешин хьда Ӏаламъара проблема кхоачашъергья Воронежски форма. ХьабоьлергӀа Воронеж Донаца [illegible] болаш бога тӀера [illegible]. Цуйно [illegible] кхоча гӀалий хӀоӀа [illegible] тергаа.

СУРТА ТӀА: хьалхой [illegible] гӀерга кхьа участке.

В. Кожевникова сурт.
ТАСС фотохроника.

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕН РЕСПУБЛИКА МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН

ДЕПУТАТИЙ БАЛХА — ДЕННА ТЕРКО

Дукха ца боаьлий хана Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума заседание [illegible] хӀара депутатий советий балха тахье хьехаво дакъа [illegible] гӀулакх вӀашгӀехьдаккхара, цунца депутатски балха политически [illegible] хӀара [illegible].

Президиумо ладийгӀар депутатийна болх вӀашгӀехьбаккхарах Грозненски [illegible] исполкома [illegible] вахарча кхедига. Районни юртийн Советашка хорка 882 депутат советий исполкомашка, массазарча комиссешка шоай общественни декхараш кхоачашдеш хилар белгалдир ца. Депутаташ общественни балха юкъеоарца организационни мероприятей план етта а хьаоагӀанъхий исполкомо. Иштта белгалдаь «Депутата деношо», юрта Советий исполкомий председательй, секретарий, советий массазарча комиссей семинараш чакхбоахаргӀола ханаш а депутатий идейни политически бовзам лакхбора де дезавеш а. Цу хьалхехьа хӀанз райисполкома карагӀдаьнараш дукха да. Юрта Советий председательйн семинараш хьаьй. Цхьа юртех поселкови Советах дола законе Ӏомадеш хиннаб депутаташ, массазарча комиссей лоархӀамахи шоэр хьалхашка латта декхарах, юрта Советий балха план уштадеш дешаш айийцад. Керда юрта Советий председателашн секретаран хоржаранта, повкъестала лоаьрйа балха опыт йола юрта Советий председателашн секретараш тӀаьхьагӀобаь, иштта кхыбола мероприятеш белгальдай.

Лакхехьарча Совета Президиумо къаобайнар райисполкома мероприятеш. Цул совгӀа депутаташта юкъера бол вӀашгӀехьбаккхарча Советий лоархӀам лакхбара КПСС XXIII съезде ю решенеш, юртен поселкови Советий болх тоабарах лакха боло партен правительствон сошам кхоачашбара хьалхехьа юрта Советашта деш дола кулгал чӀоагӀде аьнна райисполкоме декхарийла йир.

Районни юртен Советашта Президиумо предложени елар къахьегамхой депутатий Совета сесси коллективни кулгалдара, пачхьалкхецна дола дара низолаш хан-ханнахьен лакхача идейно-политически организационни бовзаме чакхъяха аьнна. Вокхахча лоархӀаме да исполкомашка, сессешка дуьша оттаду дешаш кийчдеча депутаташ юкъеоарц, хьалхе а царна деш поштаде решени проекти дӀайовзийтар.

Совета хӀара сесси чакх массаза йола не тӀайна решенеш хархоенгта дӀайовзийтам ю кхоачанбара пах сарцагӀонахача организационни болх депутата балха бӀарӀбаш хьаьна вет Президиума.

Лакхехьарча Совета Президиумо исполкомашта тӀадилла депутатий, массазарча комиссей балха дайм кулгалде. Беррига шоай болх Советий болх тоабеш, балхача наьха культурно-бытови хьашташ дика кхоачашдаь, хьаьна болаш деӀаболалбара тоенаш гучалахара, пятилетна задашен толамца кхоачашъяра В. И. Ленин ваь 100 шу дузара сийленца цакъобала вах сарцагӀахара тӀабоалаба бе аьнна исполкомаш депутата вахаьелла лой Лакхехьарча Совета Президиуме.

Бахача наламыа бувзаш чӀогӀагӀбери шерби бери хаьарех ца! лаьаьгамхой письмошка беш бола болх.

Коммунальни бахама Министерстве на болх вӀашгӀехьбаккхара дешага хьежар Лакхехьарча Совета Президиум. Техкача гучадаьннад министерства аппаратен цук веловгстенни органашкен цу хьалхехьа дуккй кхойчамбоацараш хилар. ХӀанз а гӀехь письмошка хьажари царча лоп далари халаш толхаеш моттигаш нийсъу укказа. Цига шоай письмошка гӀулакхаш хьожаш на хиларах лакхе латтача партийни советски органашах, газетий редакцеша ладу къахьегамхоша.

Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдир хьал, аьна шиш нара йолча органашка дӀалхьийта къахьегамхой жалобаш, заявленеш къаьстара дика министерства тӀадьжеш долча довтабеш хилар, цига гражданашта прием яра болх вӀашгӀехьбаккхаро, жалобаш заявленеш хьахилара деша кӀоаргга тахкам бе на декхарийла йир. ТӀайбача Лакхехьарча Совета Президиума сесий тӀа лаакха дийца кхоачанбоаш шоай дӀадахва мероприятеш белгалде аьнна министерства кулгалхошта предложени елай. Цул совгӀа шоай нара йолча йодхача предприятешка дӀа а ухаш гражданаш тӀайбе ьчна министерства кулгалхошта тӀа а дилла.

А. Я. РОМАНОВ.

«КАМКАБЕЛЬ» яхача высоковольтни кабелаш деча пермски заводе дукха мах болча дешана метта хӀала дохийта технологи кийчъяьй. Цу гӀулакхо предприятега торо хулийтаргья укх шера миллион совгӀа пачхахьалкхен рузкъа кходе.

СУРТА ТӀА: кӀала тӀадолла кабел арахецача участке.

Е. Загуляева сурт.
ТАСС фотохроника.

СВЕРДЛОВСКИ ОБЛАСТЬ. В. И. Ленина цӀерагӀча Нижнетагильски металлургически комбинате хьалъеш латта, чура че 2700 кубически метр а долаш йола Ӏалаьмате йоккха доменна йисте йоаллачаьа ьыннай, ГӀишлошъераша чӀоагӀа хьинар айдеча къахьег, бригадийн участкийе коллективаша хӀара денна яхьа итогаш ю.

ГӀора хьалйча доккхий тохаман вола Батарчук Василе бригада (сурта тӀа). Цо хӀара денна тӀехкхоачашдо сменни задани.

А. ГРАХОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

БАХАЧА НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДУ

Владимир Ильич ваь ю денна бехктокхаме социалистически декхараш тӀайица хьинаре къахьег Грозненски трамвайни управлене коллектив.

Города къахьегамхошта дика совгӀат кийчду управлене болхлоша: Октябрьски районе бода шолагӀа трамвайни никъ буллаш латт. ХӀаьта апрель беша йисте а баьнна эксплуатаце дӀабеннаб Орджоникидзе городока рельсаш 12 участок яхача остановке кхоача никъ. Укх деношка трамвайн йолаеш 12 участок остановкерча 30 участок остановке кхачалца 2,7 километр [illegible] никъ тӀа гӀолла. Цу гӀулакхо йоккха [illegible] а бахача наха. ХӀанз трамвайн хастагӀа ух, [illegible] хьежаш дуьшна за бола кхоа.

Уж трамвайни никъаш деча хьинаре къахьийгар никъаш дечен тӀаьш техкачен управлене болхлоша С. Сантова, А. Алханова, У. Ханиева, М. Азиева, Х. Ибрагимова, Г. Имадева, Е. Сулиманова, Р. Хасаева, С. Ибрагимова, кхыдар. Царна нийсса къахьийгар трамвайни управлене болхлоша а. Контактни сеть буллача хьинар гайтар мастер Г. Прокопенко керте латтача бригада, никъаш деӀача балхаш даьча мастераша В. Скрипникова, С. Манзелица, В. Чернышева кулгалдеча бригадаша.

Шоаш тӀайица социалистически декхараш кхоачашдара низ кхебаш трамвайни управлене болхлоша 1970 шере [illegible] шей хьатӀакхачалехьа кхоачашде лораӀ [illegible].

А. ЦИЦЛОВ.

УСТЬ-ИЛИМЕ БОДА НИКЪ

107 километр бола новкъа рельсаш Ӏехаш баьйнаб Хребтова Усть - Илиме бода [illegible] никъ буллаелаш. Из ба Тайшетера Лене йода магистрале Усть-Илимски ГЭС хьалъеш латтача моттигаш [illegible] нийсса их.

Массала да [illegible] никъ буллаш латта моттиг тӀехь йолаш дукхьхача хана дӀакъовстаргья «Доккхача латтах».

Массайола хӀама кийча ю бӀаьстанки никъера цоргаманерш ударни комсомольски гӀулакхийн коллектив. Массайолча пунита хьацаш йола гӀишлон материалаш, машинаш, механизмаш, хӀаьта иштта продовольственни промышленни товараш тӀаьэа баьнна «Ангарстроя» автобаза шофераш. Уж балхаш, деш шиъ бутт баьккхаб 90 автомашине. Цейзача шелалах, хьуныйдеча лераагӀа, шиъ токмарни чнни в бувлаш машинанькъа эна 27 эзар тонн тайнтайнара мухьаш тӀаьзад шофераш Р. Крутакова, А. Кузнецова, И. Кевтуна а цар новкъостайн а.

(ТАСС).

ХИЙ ДЕХКАРА КИЙЧО ЯЬЙ

[illegible] тIаьхьа [illegible] совхозаш я Сунженски районе. Хий дехкача лаьттанна хIума а доза я лаьтта лелорна культура. XX-чу съездан цIарах «Путь к коммунизму» [illegible]. Лаьттах пайда ма ца, хукха меттигаш а [illegible] оратни балхаш [illegible], къахьегам ю вIаштIехьбаьккхи, хий дехкача лаьтташка [illegible] лакха хьувкъам кхебар бохкуш материальни бедам биза тIа [illegible]. Кхенига ехи минерални органически удобренеш.

В. И. Ленин вина 100 шу [illegible] тайпара лаьтта дехкарлаьн доза социалистически дехкараш тIа а нийса. «Путь к коммунизму» хIана [illegible] бригадина [illegible], Магомедов А. И. [illegible] куьйгаллица № 1, 3 йолча [illegible] леладеча бригадаша лаьрхIа 1969 шера хий дехкача лаьтташка дIайийнача ерригача юртбеахама культурай хьувкъам лакхбе. Цу бригадаша укх шера январь февраль беттанна шеэй кхашка 16 эзар тонн кхо диллин.

1969 шера хий дехкача лаьттех пайда дикагIа эцара а шар тIа дIайийна культураш дикагIа хьувкъаьара а чакхйоахачь мероприятеел сеnIа района колхозашкел совхозашкел боккха организационни кийчон болх бу

Сунженски дол системий управлене. Масала, февраль [illegible] шар беттар [illegible] 18 сахьата программа [illegible] хий [illegible] бетта хурдаш [illegible].

[illegible] трубка [illegible] прогрессивни методаш, [illegible] хий дехкар, хий дехкарга вIаштIехьлаккхар [illegible] хий дилла лаьттам кийчдар. [illegible] оттаьл [illegible]. Юрга бахама производственни управлени дикагIа кийчон [illegible] 307 сарга, хIинца [illegible] 314 сар.

[illegible] лаьттанна тIоьдан [illegible] хий диллад бахамашка 1369 гектара тIа, цаьна 1969 шера гураьл чуохаргнала культураш тIейолча 937 гектара тIа, санна бетамалин кхьа тайпа культурашна тIейолча 442 гектара тIа.

Апрель бетта [illegible] оттарна Сунженски, хин системий Управлене [illegible] бахамашта чукхьарен налаш [illegible] а шар тIера гидротехнически гIирсаш тоадара а балхаш.

ПланагIа 1969 шера апрель бутт чакхбоаллалц шIеньа [illegible] хиначе бахамей 51 эзар кубически метр чукхьарна сантарех, хIанзар шIеньпараш 51,8 эзар кубически метр, доахалаш лаьрхIача 147 километр хунгнола сантараш я. Сантараш дIахо шIеньеш я бахамашка.

ПланагIа бахамашта чухьарча сантараш тIирча гIирсех 12 тоабе бешанг хиначе мегте, хIанзале тоабабар 15 ба.

Бахамашта юкъера сантараш а шIеньеш латт. ПланагIа шIеньа лаьрхIа 5 эзар кубически метр хIанзале шIеньей, цар тIера 39 гIирс тоабе кхан хиначе хIанзале 43 гIирс. Уж дIахо а тоалаш латт.

Района бахамашка дIанзан кийча яь, кийча яь [illegible] дегIан хьисапе хий дегте 45 ДДН-45 яха машинаш.

ХIанз Сунженски районе йола хий дехка 3 участок — Ассински, Асса-Сунженски, Троицко-Орджоникидзевски бокъонца хий дилла мара ца дезаш кийчьяьй, ерригача пачхальакхен накалашка гIалла хий хийша хьала хьайоаца баьмадарий культураш дIайегIараш мараш хий диллараш, гураьх дийнача ялатаншен дукхача мерий баьцаштен вегитационни хий диллара.

А. ПИТОНИН.

Сунженски хий дехкачо системий управленин [illegible].

КОЛХОЗНИ ВАХАРА ДОКУМЕНТ

Колхозий вахарагIа [illegible] хиначуя тIехьагIа (1934 ш.) тIаьхь оттцу сhагIа ха яьхнай. Цул тIехьагIа дохкхий хувцадеш хиннай колхозни вахаре.

Уж хуэпамаш теркат а лен оттаьча колхой керрича устава проекте тIа дорхI колхоза производственно - финансови болх бахама расчета, производстве догIайоалаяран бахама рентабельность лаккхьяран тIаерзаьча моральни материальни стимулий зерда тIа оттабе.

Бахама расчет — из нахчахкахь гIулакха уйла яц болх бари ш, хIаьта керттера колхоза рулкха лерадар ш. Бахама расчете йиш хулийт юхьанцарча учета хаддаца анализ йита а из задаша оргIойлаш тоьне а.

Устава проекте дIадех хIара колхозера экономически болх бахаш нийта ледабу колхоатонта гургIолаш, колхоза производственни гIуланхаш тоадергдолаш хIйлар.

Колхоза керда устав тIайийача колхозий правленерта хьалааркаш керда декхараш отт. КIоарг а лу, шер а яу хьалзле делахара де[illegible]ш. Масала санна хIамашка колхозий хьайача правленеш вей болхе тIехь культураш дIаера, хьалхехра, чулшан, нахчальхшента продукци боахара кхоачам кхоачилтьере, хьыдоам къоастамар маро кхыдар довлене. ХIанчуй тIехьагIа уж колхоза исполнительни органаш хилдорта тьежа [illegible] бахам дезабора экономически расчетни деладр: бахама расчет юкъейоалаяра из органьякха [illegible]. Iинна дарда тIа къахьегаш вIаштIехьбахиз, специалистаи [illegible], къахьегаш доагIар лаьттIа вIаштIехьаккха ледадар, къахьегаш гарантированни доагIар далар.

Юкъа могаеш йоача колхоза устава проекте хьахьех колхоза доалахьен масштабашкен структуреш хинна хувцамаш, тул[illegible] бахам дохка общественни рулкъа кхоач долта [illegible] чакхчи фондий чулоацаш.

Къахьамерча устава кхьайолча статьяшка хьакаш сона доара дага а дахьна, хьайолча ставьмита хилдаш оргIоана предложенеш юкьелахьар. Масала, 12 статья тIа колхозанта могадеш да ший болх [illegible] хIахе а общественни бахах лаккхбаран кортаран оборотни производственни фондаш кхи тIа хьайнар. Вахъда цу тIа хашталдан уж малагIа бооршие хьаллинар оо, хIаьта из гIоагIа доархIаве ле, къьаста дохха колхозанте. Царех дукхачар цахх тIехьарча хаза вIаша средствакаш дIайнйта сехьаш йоала ахчан фондаш хьалийнарга, хIаьта боккхача бооранах, пачхальакхен предлитани [illegible]. Сона хетачех 12 статья хьалийнаш [illegible] хьера лаьрхIача колхоза валовой дохода 10 процентал кIезигагIа боацаш ахчан средствош сетьаш йоацйача ахчин фондашта къоаставргIоаш бозараш я оштабеш.

38 статья тIа могадаьл продукция реализаци ярах хьачуяа ахчан средствош эттара хьалдаьрча ергIаьна дIайхайта [illegible] колхозпоахьта къахьегамах доагIар дIаладарга, кхыйоа производственни [illegible] ахчан [illegible] дIаладарга, ахчан [illegible] дIаладарга.

Сона хетачех нийта йола ергIа [illegible] хIана ахьча хIана [illegible] ерригна колхозаш лаьрхIа йолча счетах [illegible] банковски кредитованега пьа я, хIаьта цу счетага гIалла Iалаш на йой ерригна расходаш, нийта цаьна продукци йехкарх колхоза ахча хьачухьальчадл а доле а къахьегамах доагIар а дIалуьга.

А. БУХТИЯРОВ.

ГIалгIаи Нохч-ГIалгIай республикански [illegible] экономист.

АГРОНОМА ДЕКХАР

Агронома кертера декхар да лаьтта леладара культура лаккхъар. Из дош дикха кхетадара эттара хьалха де дезаб да лаьтта леладара культура лаккхъар яхача деша маIан, чулоацам бовзар.

Из фу яхалга да аьлча, из да, бахамерча лаьттай беркат совдаккхара, лаьттан хIара гектара тIара ма мегта дукхагIа доакъарий единицаш хIара гIаврзаьл цхьайола экономически, агрономически, бахама мероприятеш чакхйоахилга. Цу гIулакха дош нийса кхетале деза — доакъарий единицаш къаьст-къаьстача культурай чотах а ца йоалаш, аллха лаьтта леладара культура лаккхъара чотах алсамйоахилга. Хьокхама хьаьца мегаргда тха совхозе хIара гектара тIара доакъарий единицаш мел йоал.

1959 шера, совхоз вIашагIъеллача шера, хIара гектара тIара 10,3 центнер доакъарий единицаш яьхар оаха, хIаьта 1960 шера — 20,3 центнер. Из хьенхам хIара шера дика а душ, 1968 шера 29 центнерага дIакхаьчар. Вокх шерашка 20 а 27 а центнерашка. Доакъарий единицаш совхое эттаде дукхагIа яьхар 1964 шера — 35,6 центнер, 1964 шера совхозе ма мегта дукхагIа кийнар лаьттаех доакъарий культураш тоалагIа хIаера. Цо лаккдир гектара беркат.

Лаьтта леладара культура лаккхъарах лела гош — цхьан шерара декхар хинна Iац, кIезигагIа эше а 3—4 шу оташ да. Цхьабакъа, юртбохама производствена хIанзарча хьалашка из дош оттаьча хинна къоастае йиш я, нагахьа санна тIагIерта болх бой. Бахамаш хIанз санна техникаш кийкдаь волча хана гIулакх кадрех, агрономех, бригадирех тийша да. ГIулакх бокъонна нийта а хиннад, хIанз а за тха совхое.

Тхо мичара дIадолаелар? Тхо дIадоладелар совхое приказ а тела дерригна оахаш бригадашта дIадоакъаргара «кIаьхь дIах» йоалча хана а хIара шера из дора оаха, нагахьа санна цу даькъе хувцам хинна болх беле. Бокъонца хьалхагIа лаьрхIача тайпара оаха[illegible]ча лаьттай хIара гектарах пайда эцалта хьалех оаха бригадирагара — Ший лаьттаг дакъа тIа бригадирал аоккхагIа хьакин ваш.

ХIара дешна бригадирашца, агрономашца звеньевойнца, механизаторашца хьехама болх бара наькъаца балхаш дикагIа вIаштIехьлоах оаха, оасарца къовсам лоаттабу агротехнически методашца лоаттабаь ца Iеш, химически методашца а.

Оахаш долча лаьттай хIара гектар хьувкъам хуш хила оаш! Нийта ба тха тIахьежам. 1964 шера севооборотащ юкъейоалайир совхозе. Бакъда, дIахо йоалча хана севообороташна культураш хувца йийнар, хIаьта а севообороташ 1968 шера карерзаь яьнай. Оаха оттаь севооборотащ а, дIае хьахерха культураш а илат дакхарен тIа-тIа дукхагIа боккха хулаш боагIача шаъачь хьайбай бахама доакъараш кхедарен планаш совхозага кхоачалъьладргIе[illegible].

Севооборотащ дикагIа йола меттиг цешера совхоза къоастаяьй, гураьха душ алаташ дIадургда кертерча лаькъе ах пара тIеш хьалхагIа чуяна культураш тIайолча лаьттаншен. Цхьанна а тайпара цу культурашна доархIаргйоацаш юкъера яьхай шекара свекла алатийна лаьрхIа дIаюв культураши. Севообороташ бебашха а на хотаьш йоалаьла юкъа, лаьтташ бебе хиларга бахама ешарашкен хьежа йоалаьй. ХIара севооборот хIара кхайна, бокъонца хьалашка хьежа лаьттанна обработка яра системех удобренеш системеш оттаьй. Оаха хIанз фу вIалувча ханна шера хоеш гранулированни суперфосфат санна йола удобренеш. Берттера оахаш неча хана мара товсаш оаха оатаедна суперфосфатни калийни удобренеш. Подкормка еча хана найна оа совнарх. ХIара шера кхашка дIахдухь оаха 5—6 эзар тонн органически 1000—1200 тонн минеральни удобренеш. Ялаво яххача тайпара хилча кхашка товса еза[illegible] 1700 тонн а минеральни удобренеш. Цхьабакъда, деррига а фуи аьлча, уж удобренеш тхона хьахенаш яц.

Картограммай дакиенаца хьенна теое оаха удобренеш. Хадаргхарна ала доагIа, картограммаш совхозе хIара цхи цу массаш доал керда йоахаш хилар.

1969 шера кхашна дIайиъхьай 600 тонн совгIа органически удобренеш. Из болх сихагIа чакхбаккхар дукха совхозе кхо премии оттаьй. Хьалхаръяр 75 сом, шолгIар — 50, кхоалагIар — 25 сом. Цо новкъостал лу бахлаш дикагIа вIаштIехьлахьа, цар диналлаккхьяре. ХIана дIахош йола мук тоххаш хлеш культураш свекла, тиаумгаш, хьакхIаш цхьан хана мугIаваьнка гранулированни суперфосфат 40—50 килограмм тесе оаха хIара гектара тIа.

Из долла хIана кхетанна, гIулакх доазаш дар дукъе оаха хIара шера Iан ... совхоза центральни усадьбе заветни ю. Заметеш тIа хул управляющеш, агрономаш, бригадираш, звеньевойш, бригада актив. Уж деррига дешта массаза дуки оаха занятешка. ХIара хоьшанк дIайолаше хьалхагIа цу махана семинараш ю оаха толамагIа йолча бригаде. ХIара хIиранна цхьаза агронома ди белгалдеаккх.

Лаьтта леладара культура лаккха хилара гIулакха совхое хьекхам телаш а цхьоалагIча отделена опытни бригадираш Кагерманов Овлихадео Зелимханов Вахем керте латта коммунистически къахьегама бригадаш. Цу бригадашна нийсе гIорт тхо тхоай совхоера кхайбола бригадаш а. Ала дезаш да, цу даькъе дика аьтто баьеча хилар. Цу шу хьалхагIа даьр тхьал ... хьалаш хлебе льанай тIехьаьеса бригадаш.

Совхоза къахьегамхоша доала хIана ду пятилетка заданеш кхоачаш тIеттаххоча доа. В. И. Ленин ваьча дийнахьа доккъ 100 шу дIазза дикача хьалхамашка нахьабахара.

А. НУКАШЕНКОВ.

Урус-Мартана районе «Комсомольский» совхоза кертара агроном.

Области этара хьала латтача предприятех цаI я Орловски трикотажни фабрика. Керда техника юкъеяьхьнарча чотах хIара шера лукхагIа доахен укхаш продукци.

Дукха хо йоалламаш ... бахха осарле лаккха йолe, Чехословаки кийчъяь ... кругловязальни машинаш оттаяй. Уж машинаши шоана сурта тIа белгагурш. Хьалхашкалха — эттар хьалхарчарна цу машинаш тIа болх бе Гоажаина ... Е. И. Таничева.

Б. Рабинович сурт.

ТАСС фотохроника.

ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕССА НОВКЪА

Пленуме хазаме хIара шера лаьнал кхоачадьхьа Сунженски мехкдаьтта промысленш управление коллективо.

«Суьжанефть» НПУ планировани экономически стимулированни керзача хьаланшка [illegible] боккх къахьегама осарле [illegible] производстве [illegible] тIехьаьккхьара, [illegible].

Кр шу а дика дIайнашарахеча лаьттахона. Къадеста дика болх баьб [illegible] мехкдаьтта [illegible] мехкдаьтта доахарана болх [illegible] 2432 тонн мехкдаьттен 510 эзар кубометр газ.

Эксплуатационни [illegible] бакхаав [illegible] дал. Карабулак-Ачалкхе майдан тIа мехкдаьттен газ гудзарен дIахайтачен болх къайлача системе тIа баьккхай. Кийчъяь дьнаи № 2 йола мехкдаьтта промысел (Замыкулера), кийчъяь лаут «Серноводск» [illegible] мехкдаьтта гучадьлш [illegible]. Промысланна электрофикаци яь [illegible] производственни [illegible] санте. Герметизаци яй мехкдаьттен газ гулдаран [illegible] юкъелоахаде да мехкдаьтта скважинаш йистера «автоматизаци» [illegible].

Мехкдаьтта скважинашта автоматически [illegible] факто я къахьегам [illegible] мехкдаьтта [illegible] «Суьжанефть» НПУ [illegible] групповой установках [illegible] автоматически дар. [illegible] конструктивни белха тIа санна, нийтта автоматически тIахьожам доттабара методашка а этара [illegible] деклад, къахьегачна системе мехкдаьттен газ гулдечен дIаухийтачен хана, — из мехкдаьтта скважинашкара доала мехкдаьтта дистарах дейа доя къастадоета хилар.

ХIанзарча ВНИ тайпаех йолчо объемни автоматически дебитомерашка «ВНИИКАнефтегаза» Краснодарски филиала объемни весовой дебитомерашка кхоачабаьц промыслашка скважинашкара доагIа мехкдаьтта дистаре дIаделарашта, хIана аьлча къайлача системагIа мехкдаьттен газ гулдарен дIахайтарей давкъе доккха кхоачамбахоар доланза. Лакхе белгальча дебитомерашна скважинаш чура доагIа мехкдаьтта дустам аьча аналове хьаьеххад, юстам йолча [illegible] хилар, хIаьта нийтта объемни мегтагIа дустам хилча температурен давлени хувцадалара а 15—20 процент [illegible] хилар.

«Суьжанефть» НПУ рационализаторашна [illegible] весовой дебитомер юкъейоалае айна. Юкъе йиш йола [illegible] цу хана 1,5 — 3 процент мара ац.

Цу тайпара дебитомераш я «Суьжанефть» НПУ [illegible] установкана.

Весовой дебитомер конструкци[illegible] ра дилача чоалхане [illegible] мастерско хьалонна [illegible] болх а [illegible] квалификацех волча КИП болх [illegible].

Хьалхоккха мехкдаьтта [illegible] хейтаи белгало ю [illegible] тIа электронни вальтмстрала. Болла приминнага диллача автоматически управленен регистрацен аппаратура чулатта массазара [illegible] я дебитомер.

№ 1 йолча промыслерча [illegible] чура кIамарагIа [illegible] мехкдаьтта [illegible] групповой установкашта автоматизаци [illegible]. Цу гIулакх [illegible] «Суьжанефть» НПУ конструкци дьаь автоматически дебитомер [illegible] «ВНИИКАнефтегаза» Краснодарски филиала [illegible] «АГУ-3» яхача схемахи аппаратурахи. ХIанз № 1 йолча мехкдаьтта промысле болх бен а укх тайпара кхо установка. [illegible] болх бен ба.

Укх шера меттигерча автоматика цу тайпарча системаца кийчъерга № 1 йолча мехкдаьтта промыслера ерригIа [illegible] групповой установкаш.

Весовой дебитомер я йоалаш йолча «АГУ-3» системаш [illegible] гIа, [illegible] йолча аппаратураца [illegible] ерригIа групповой установкаш. Уж дерриг хIанзаш [illegible] установкаш [illegible] технологически режим хьадлоаттае. [illegible] скважина чура мехкдаьтта, картограмма тIа йоазув а леш, автоматически диста, оператор [illegible] мехкдаьтта автоматически дустаргдолаш скважинаш дIаоттае а мукъалха я.

Меттигера автоматика юкъеяьхьна цхьана [illegible] балхаш дацна йолча групповой установкашта дистанционни управлени оттайра.

Сахха ГУ-28 яхача установке «ВНИИКАнефтегаза» Грозненски филиала бахллона промысленн хинна цхьана опытни балхаш [illegible] групповой установкашта скважинашкара доаларa мехкдаьтта боалаш [illegible] передачай высоковольтни линеца [illegible] дистанционни управлени оттаеш.

Автоматизаци диспетчеризаци [illegible] балхаш кхоачашьэй «ВНИИКАнефтегаза» Грозненски Краснодарски филиалаша а «Южнефтеавтоматика» тресте а. Автоматизаци [illegible] болча доккха новкъостал ду «Грознефть» объединене.

Технически прогресса гIулакха нийтта боккха болх бу [illegible] Карабулакски конторе мехкдаьтта дехараша а.

ХIаьвле а, кхоачашьйой скважинаш [illegible] гидропескоструйни [illegible]. Боккха пайда бoxa «СевКавНИИ» конструкциях [illegible]. Аьлча кхоачам ба, цу тайпарча оттаман хIара [illegible] метр бурун массива тех 12280 сом ах[illegible] хилар.

Этара бурзагIа [illegible] скважинашка [illegible]. Укх шера кхо буровой чу [illegible] метраш оттаьй.

ДIахо а сетевой графикех хьалхеш я бурмайш. Буровой хьаьлара цу толамагIа [illegible] дика техникe - экономически эффект лу.

Сунженски мехкдаьтта [illegible] рай практике дуккхьашка № 74 йолча буровой чу оттаьй КНБК олаш йола система. Бурун техника колонна кIийрен цу компановка конструкци оттаьрй бурун техника [illegible] институте. Цу тайпара компановка юкъейоалаяра йиш хилийтай [illegible] тIаьта нийтта чоалхане геологически хьалаш [illegible] тайп-тайпара [illegible] бурун техаш скважинаш [illegible].

«Технически прогресс шерашна дулба» — цу тайпана дехкар хьалхашка я оттаяь къахьегам ба Суьжера мехкдаьттахой.

Мехкдаьттахой коллектив кIоагIа [illegible] тайпна [illegible] шера план [illegible] хиларах а. В. И. Ленин ваьча дийнахьа доккъ 100 шу [illegible] тайпара [illegible] ларах а.

А. БАНАЛОН.

Бурун [illegible] Карабулакски конторе [illegible].

В. КУЗЬМИН,

«Суьжанефть» [illegible] группа [illegible].

КЪАХЬЕГАМА ВАХАР ДАЙЗАР

Ер ма лий аьнна, белгалдаккха хIана дац Минустина Татьянай биографеца. Цхьабакъда, къахьегама новкъа но даькхача цхьанцадолча толамех дуьпа хIамаш за.

Массехк шу хьалха нийс класс а яьккха № 12 йолча кхалнаькха ремесленни училище (цу хана нийтта цIи йоаккхар цох) деша яхар Татьяна. Цига кондитера говзал Iомаеш йолаш накъех ечи комбинате вафельни цехе практике хьожаю из. Цу хана дукхагIдола балхаш механизированни хьисапе дора цох. ТIаккха вафлеш, торт, нийтта кхыйола продукци хьае Iомаяларал совгIа чоалхане оборудовани а дика йовза езар. Цудкъа юхьенца Татьянай дег чу шекон уйлаш еcсар.

Цхьабакъда, хIана из тIоров йола хьайа [illegible] къахьегама цхьа коллективан новкъостало хаетта кхет цу баьхах, бокъонца кхагерзаю ций дега къозбалъьгIозал. Училище йисте а аьккхе вафельни цехе балха йоагIа Минустина Татьяна. Ер барxIагIа шу да цо цу цехе балх бу. Юхьанца тайп-тайпара балхаш доара: вафлеш йоттар, торташ кийчдора, до бехкар. Цу массаладча балхех дика доархIаьйора Татьяна, ше хьадеш драа хIама сиха. Цкъа, цIена дора цо. Керда болхаш дIамерзаш а тийна йиала дормоа доадона кхоачашйора Татьянас.

Ше къахьегама хьакаре гIа боаккхача хана ший йоIах санна дег лаьэй шийна хьийхача мастера, хIанз вафельни цеха начальник волча А. В. Коротцкайна дег тIара барчал еал цо. Ха дIамел йола балхах хулг шаьрлу, кердаяраш гучадуьй Татьянайна. Нагахь санна эттара хьалха дIайолаешнача хана нийтта дорда мара кхоачаш ца юлуш хиннале, цо болх дика баьзачуя тIехьагIа хIара дийнахь мал-ах, нийтта йоаташ къахьет цо. Минустинас. Нийтта болх а беш йоккха фьылх [illegible] гIойла йолча болх лела нийслу из. ДIахо йолча хана хьекхаме къахьет цо, баьча балха итог йача кхьча лахьачарен лаккхагIа хул цо дийта хьекхамаш.

Минустина Татьянай хьакар, балха тIа дукха толамаш гучадьнча цеха кулгалхоша бригадьнача цеха кулгалхоша бригада керте оттаю из. Цунга доал кхаьнача деча бригада болх дикка тоабелар, хIана аьлча цIай бригадирала тIехьа ца беса гIерташ къахьет боккхоша. Къахьетамчара биза дIайбоахийта хорал совгIа наькха сималиш дика йоаза из сайй. Тайп-тайпана къамех хьаллах ба цуй бригадо къахьегаш. Цхьа дола санна барт тайна коллектив я из. Из коллектив бе йолла, вIашкаеча кийта Татьянайна. 24 шу мара дайзана йолча цу къалеста хана йоалаша хIайбеннача боккхача сага санна дика хьаькъал, вахара а болха а йоккха эцар я. Шоай йоашех хийарагIа хетаи Татьяна бригадирча болхлоацха, цо ххар де кийча ба. Балха тIа доахача толамашна догIах доахкача хоача гIулакхаш цехе меттел ерригача чIьеджлене а сий лаьккхад Татьянай.

Алхха дика производственница хинна Iаш из. Ший балха говзал лаккхъара чIоагIа къахьет цо Минустинас. Масала, нийсонаехьа институте кхоалагIча курсе заочно дешаш ягIа из.

Цо аьча хьехарах пищевой техникуме заочно деша оттаб Новикова Нина, Давыдова Анна, Голенко Раиса.

Шийна хоор раьза хила хьакъана дIахьех Татьянас. Бригаде меттел ерригача цехе а дикагIа балча болхлоех лоархIаш бе цо Iомабаь Гойгова Лиза, Сулиманова Зулай. Дешна норма 125—130 процент кхоачашью царех хIараве.

В. И. Ленин ваьча дешна сийна къахьетама вахте а этта [illegible] толамаш а доалаш тайна коллектив. ДIайхача кварталах планал совгIа 3 тонн дика пахчал йола вафельни изделишйна бригада. Цхьакха ца дIадолан цар дешна норма 115—120 процент кхоачаш ю из. Цхьаьла [illegible] сийна доаш гIайна бехкеттоадечараш дIехкараш кхоачаш а дош апрель бетта задани 28 лерле (шин ли хьалхагIа) кхоачашьяьй Минустина Татьянас кулгалдеча бригада. Керттера шоай декхар пятилетка план ханал кхоачашьяр лераI коллективо, хIаьта [illegible] къахьегама толамаш а.

А. ТАРАКАНОВ.

Грозненски [illegible] отделени [illegible].

Автоматика новкъосталца

Город Назране бахача цахи из хадлаш ма хий Iаламдеш станция а. Хий хьалхуш цу станце болх беча йоккхийча центробежни насосаша.

Цхьа цу центральни насосеш пахтни гIувзашна хиначе «ВНИИКАнефтегаза» баьккхача нехь цу процессаша автоматизаци а тIоргИр. Хин лаласаш меллий а хIежар, автоматизани проект а отт тIир. ХIана Центральни водоканале уж балхаш деш ба Краснодарски «Южавтоматика» треста участкера аоккхагIволи электрик Феров Николай, слесараш - электрикаш Миронов Василий, Халиков Эдуард, кхыбараш. Цар вIашагIьеаш электроприбораш. Цул тIехьагIа автоматика тIа йоакхартъ дар кхаъ насос. Царна оаша приборараш Iаламдеш город Грозненча автоматика опытни заводе. Уж довзархIаме балхаш кхоачашйеча шарна новкъостал ду «Суьжанефть» НПУ № 1 йолча промысла автоматикаш механикашеш болхлоаш. Къахьета дика болх беш ба нагIа станце насосаш машинисташ Н. Боголов, О. Мальсагов, кхыбараш.

В. МАЛЬЦЕВСКИЙ.

ВОРХIАЗЛАГIА–РЕСПУБЛИКАНСКИ СИЙЛЕН ДОСКА ТIА

Планал совгIа 5 эзарех мехкдаьтта а доаккхаш чакхбаьккхар бьа бутт «Ставрогрознефть» НПУ мехкдаьттахоша. ТIехкхоачаньяьй укх бетта хьалхарча декада кхаьан а. ДIадахача шера цу юкъа доаккхаш хиначул 37 процент дукхагIа мехкдаьтта даьккхад, хIаьта газ — 1,5-зза дукхагIа яьккхай. Болх ца беш лаьтта 11 скважина болх бе йолалийтай. Нийтта къахьегаш цу мехкдаьтта промыслени управлене коллективаша вIашагIа хIана кхеламаш енай СССР Министрий Советех ВЦСПС-ен ворхIазлагIа республикански Сийлен доска тIа ... Ше байрак.

Укх шера мехкдаьттахоша кхоачь электроэнерги ах миллион совгIа киловатт сахьат ли. Цига хинаре дакъа лаьцца управлене рационализатораша. Цар кийч а ю производства юкъейихьай 52 рационализаторски предложени. Уж балхах ялаш пачхаьлакхен ма хилла найна 30800 сом да. Нийтта толамаш хадарах мехкдаьттахой коллектив вIашатта ворхIазлагIа республикански Сийлен доска тIа яьхай.

М. ЛЕВИН,

[illegible].

СОЦИАЛИЗМА МЕХКИЙ СТОЛИЦАШКАРА ХОАМАШ

ПРОГРЕССИВНИ ТЕХНОЛОГЕХ

ПРАГА. (АПН — Прагопресс). Ладец яхача города юкъ (центральни Словаки) болх бе йолаелла керла цементни завод. Цу тайпарча заводех Чехословаке эггара йоккхаг1а йоле х1инзарча хенара предприяти я иза, ах миллион тонна шарахь лакхарча марках йоле цемент аракхеца производственни мощность йолаш. Прогрессивни технологех болх беш я завод: кхестача ошмакашка т1оадя ца еш клинкер йоагарца йоакх цемент.

* * *

КУБАС Д1АККХУХЬИЙТ

ГАВАНА. (АПН корр.). Куба торговн палата хоам на берра, республикана арахьа мах беча организацешка укх шера юккъанна дакъа лоацаргда хьакъашта юкъерча массехк выставкашкеи ярмаркашкех. Куба павильонаши нах т1аьдарга Лейпциге, Дамаскен, Алжире, выставкашка, Познане, Будапеште, Пловдиве, Барселоне ярмаркашка.

* * *

ВИСЛА ЯИСТОШКА КХАЬЧАД СОВЕТСКИ КНИЖКА

ВАРШАВА. (АПН Интерпресс). Халкъа Польша къахьегамхоша дукха деш советски газеташ, журналаш, книжкаш. Цар ч1оаг1а хоатташ а дукха езаш а я 1илма-технически 1илма-популярни изданеш. Х1ара шера польски книжни рынке дохкача юкъера лаьрх1ача 5,5 миллион экземпляр йолча 35 эзар советски книжкаех 60 процент тарга цу тайпара литература да. Вежарашка болча мехка вахари опыти дукхаг1а йовза г1ертара тешал да из.

Стефан ХЕНЕЛЬ,
Польски журналист.

* * *

МЕМОРИАЛЬНИ МАРШ ХАЛХИН-ГОЛЕ

УЛАН-БАТОР. (АПН—МОНЦАМЭ). Монголе Ревсомола ЦК инициативах кхетта республика кагирхоша Халхин-Голе Мемориальни поход ергья. Из хетаю японски интервенташ эшабеш цу хи йисте советскии монгольскии б1ухошна турпала латара 30 шу аьзара. Кагийча нахаш мехкараштех довзаргда похода маршрутах дола исторически, культурни памятникаш. Марш чакхъяьнначул т1ехьаг1а Халхин-Голь йисте хьеллерга хьалхара республикански кагирхой слет. Цу юкъе дакъа лоацаргда доьшархой, къахьегарца белгалбаьннача ревсомолкаша, пионераша.

«ХУВЦАБЕННА» 1АМ

Мела хий лакхе хьалт1адоаг1а — из физически закон бахьан волаш форда а 1ама а к1оаргаленера температура лакхерчул лохаг1а я. Х1ьта Шеча форда йистерча цу 1ам чу дерига физически законаш ниисса т1ак1алт1адаьннад: лакхера хий температура + 16 С кхоачаш йоакхьаннай, х1ьта цхьа метр ах метри к1оаргачара — +40 С кхаьчий! Эттара ч1оаг1аг1а темаш йолаш да оаталеннахул т1ехьаг1а хий д1оахде низ кхоачаргболаш дола цхьаьнха тайпе радиоактивни рудаш цу районе ц хилар а х1ьта Шеча форда чурча хий температура +21 С хилар а. Цун къайле лехаш ба 1илмахой.

САГА ХА ЙIАЬХЪЯРА

«Пенсе вахав со, наб кхетац, корта лаа, дег1а нах бехаб!» Пенсе мах бахкинге а укх тайпа ловзьанаш деш хаьа къорачта кестта.

Фу хьелам бергба царна? Эттара хьалха пар де дезар да болх цу салхьата д1а ца хьоссар, к1естиг дукха баь а болх бе беза, нагахь санна саг могаш а волаш, ха яхарца пенсе вахавале х1аьта а. Новкъа а хул, къа а хет кхитта бола нах кортех ловзаш салхьаташ лоахаш, е вхьег1а т1а б1арчча декнош д1аухийташ баг1аш б1аргабайча. Цунах ала йоаш йий сало1аш ба? Къахьегаш кхетташ шераш доахаш к1адахача вахаро хьахинна къахьегамхочо оапал д1ахьесача нахьа къахьегамза хиларо дег1а унахцIенон чехка йох. Пасеани сало1аш хиача дукха вахьа.

Ха яхача нахьа къахьега хар, вахара опыт, хьакъал тераца цар в 1оадаья да. Х1ьта СССР-е миллионаш нах на бий ук, пенсионерий, дукхалла хилдача вай ч1оаг1а лоаттаю рекорд — абсолютни, дунеи! Ер ва цу миллионех ца1 — Перми вахаш вола Дмитрий Георгиевич Чернышев. «Кхитта вокхха хила в1алла дага а вац со», — яхаш ладу ло, — духхьалк х1ама дахри, маларш, наб яри... мара лоала воккха саг [illegible] ... сона». Из нисьмо оздаьчул [illegible] цу сеше1а, ха я, [illegible] мехкаг1а ... саг вац, дукха ваьха саг да. Х1аьта [illegible] цун нел г1улакхаш кхеташа [illegible] делаш барий облас[illegible] эеста районни кошхе [illegible] [illegible] оохкосенни сопета [illegible] чоаш, хо [illegible] дола кхала [illegible] школа, агитпункте. Дмитрий Георгиевича кхо ца деш д1аду обществана нийна хоар, опыт, ха. Цун й1аьхъенна къоанал событеех, хьаштех хьайнаха а, из уназ1е ка къоанал а.

Вай мехка вок сай вола дукха ваха воккха саг ва Ширали Фарзали оглы Муслимов. Цуна 164 шу даьннa доллашехь къахьегаш ва из. Из вала 1805 шера Азербайджански ССР Лерикски районе, х1ана а т1еха дика хет кулна, ч1оаг1а лелаю оттаев режим, г1ьале увлаш, корта болабу малараш мелац, дукхаг1а ... ше журийа баьнех дийраш дух, хулх нагхазьа мара хаац. Муслимов ч1оаг1а назаца торацуш, нахарца бехам болаш ва. По цуна дерригача г1улакхашца баккъу «Къахьегамо вахара лаьша чу хьатта детт», яхача английски 1илмахочо Джон Белзерса аьшар, дика а хеташ Карл Маркса цуна «Капиталла т1а» доладаьр.

Дукха беха нах общества д1аоттаьть латта гадна а. Й1аьйла йича воккха х1ама на: х1ама ца эшаш дахаш йоккхачох кхоалаг1а зеина за д1айохийт вай денеш, х1ахе кхийна шераш долалу, къахьегаш ч1оаг1а вахаш а хьахийна ха болалу, ч1ьаг1а лоаца хайана а ух. Хаьа хьалха т1аенача къоанале, массе а тайпарча вахарашца массанахьа а йоакхьаш ех вай эттара т1ехйолча творчески планашта Францияе ч1оаг1а нийса аьнна дуче: «Нагахьа санна къоанал дехьа ... ре, нагахье санна къьаьнала нога... ...рея... Баккъда шераш д1адахача, за д1ахача сага дигалех нарванна... шен ух кхочачацара йолча тере... кхаштен юкъе цхьайолча нах йол. Цхьабакъяа, къана волча хана къоанал пайдана мел доалареста д1ахийта еше, воккха хилча къе... цо волча ханач а дукхаг1а х1ана дулу. Из кунцам дукха массалаш доаладе йиш я. Цуна дезткъа шу валар деззаьх п1и хезача венгерски скульптора Жигмонт Кишвалуди — Штробль яхача, деткъех итт шу валар — вай Сергей Коненкова. Цу лиинне а бера 1ийнаг лац резец. Х1ьта скульптора болх хала мабий, дакка ниш т1аьбохийтан къахьега малезий!

Ч1оаг1а бола фашаш а кхуллам, социологаша йох, 65 шу даьнча а кхы а воккхаг1а хилча а ... чул вос1а на бегш болх бу. 1илмано техка ч1оаг1аьх, болх нa беча сага нышкана эттара к1езаг1а кхелерол дуаш хилар, на бахьан ... болх бене хьакъестам бола дег1а на эше х1амаш во д1а а къестаеш, вег1 чоккаду. Цух к1езиггiа еш кхелерол на теьаш нерани кхе... хуш зоеро а. Пудухья лоч1аг1а погадем да: цу на ... д1адалаье ... физкультура зарядка ... «[illegible] групп» ... — ух ... волг1а йола ... Къахьег..., физически упражнени, ... шелахка, къачутуш ч1оаг1а, ... прогулкаш, ... рекан, ... салайо, ... уж да къастъ ... т1ехьаг1а дукхадо шерашка ... ... хьадуцуш ... ... хи...

Шийна мел эш за йоакхах дус... са ... сага ... шийна воккха ... Септе... ... а. Шийн воаша ... вола мел хьа саг ваьлдех хьаьа Вольфганг Гетес кху а ч1оаг1аьн аьнна цош: «Из вадо ...ашан кхедла ба нах — дукхаг1а бола хоаш доагах ца». «Сийлахь-воккхача поэта, натуралиста из ала йиш боькъо яр — 13 шу даьнча мехкахкара нijий хьайнно хьа, х1ьта 21 шу дахча ханна воаг1а на вопростенех хар на. 1оашата хезача эг1аенца кхеачар на корта б1отоа ухаш хилярех ... г1ехкуш хилярех хьакъ... болх ...». Цуна дег1а заьвраш 1овазьа Гетес шерагара цу массани доал ... цуна дег1 тоадеш хилмах на, воккха къаьна саг хилалица ваьха а ваьхав — 83 шу даьннаш. Хьана хьажабаб цо тхьаьга из ишта?

«Дог г1ийлдаро, вахара х1ара т1ал лехабалар сагаьга дика1а ю а лоалийташ, дег1 ч1оаг1ду», аьнна сийлахь-воккхача физиолога И. П. Павлова. Цо аьнна болх такнарча 1илмано. Дега новкъа дегча хоамаш психикана 1охкъаш беш а саг нахар лоадаш а хилар тахна да. Хьалхотар хетатча саго цуй кор дуцилу дайна доший... ма? Пацача де цуй лелача соектаднта сахна хулийтаоргьа, нетан хьаьнел гиллерзица ... т1аоттадеш. Ваьргзи хьалхетар ... доахача ... дукхаг1ара ... нийна камбонча нахах ... на хетача кулалхче нахла хаха... тар дарал сектiз кху юхдоаг1ар... д1авоцам денеш з т1ера ... нох вай ... махааре. Х1ьта дика ... хилар лоатн, в1аши доарх1аш хилар дег1адут, нарех бохка пайда бола. Аз тешаш лу шеззна цу т1охь, се ведек хилавах тзара! Вехар д1аькье хар эттара хьалла ..., эса да лалийта лар да. Шоана хоам ... ..., ...а «рецепташ» тоалхана яц, массанега хила ...

Профессор П. МАРЧУК,
(санитарни просвещени Центральни 1илма-технически институт).

ЮНАРМЕЙЦИЙ ПАРАД

Къаьстта дика хийтьар ер Грознера В. И. Ленина ц1ерага1ара майда советски халкъо фашистски Германи эшаьк Котанс. Ди — 9 май лездоча дийнахь. Гаьнара хьажача гуш яр шийко терцаю Цо байракхаш, майда т1а хьег1аста улицаш хьалйола лаьтта шовкой отрядаш. Уж бар Котанс Ди доаде аьнна республика соригача районашкара баькха «Зарница-3» яхача т1ена - спортивни ловзаро декъахой.

Вороага майда хьайкаеш хьалое «Юнармейцаш, бизорое!» аьнна парада доал деш волча «Зарница городской штаба начальника, запаса полковника Андрей Георгиевич Подорожно эпиа команда. Сатош отт нийсача муг1арах хьтачча юнармейций отрядашка.

Парад хьоацаш волча Грознески гарнизона эпсарга рапорт лу парада командующ запаса полковника А. Г. Подорожне.

Фанфараш лекха аьлча юнармейций торжественни шествие д1айоладу. Парад хьоацаш трибуна т1а бар гражданскии Даймехкен т1емий ветеранаш, Грознески гарнизона викалаш, партийни советски болхлой. Юнармейцашка хьаьна парадш дакъа доац Грознески гарнизона б1ухоша а.

Парад чакхьаьча С. М. Кирове ц1ерагча парке, пионерий Дворце салоIаш хилар юнармейцаш.

Сурта т1а: республика юнармейцаш параде.

СПОРТИВНИ ХОАМАШ

Дика лоаю Грознески нефтяни института студент спорта мастерашна кандидат Е. Рассказов.

Сагъердене дар хьалиаца ... ловзараш. Цига болхаьльар Ставрополера къона спортсменна (барьз1аг1ой класса ... шорхо) мастерашна кандидат И. Клеутина. Шийла шаш болашаг1а йолча дукхача спортсменаш котьаьнар ва. Цох хилар Къилбехьен Росе чемпионка. Ма1аче вйха юкъе чемпионга ц1и лаьхкар ростовчанинга А. Петухова. Призовой моттигаш ляхар С. Кульнинея Р. Сарибекянех (Ставропольски край), Л. Зайдонс (Ростовски область), Е. Шарова (Краснодарски край).

Х1аране хьалхара моттиг ваьара хиначча къовсамашка Нохч-Г1алг1айчен спортсменаша укх тайпара хьокхами гойтар: Е. Рассказов нхелаг1ча моттигав. Г. Стинилов — итталг1ча, З. Лебедова — ... итталаг1ча, А. Клюшкова — пхойтталаг1ча.

Командни хьалхара моттиг яккхар Ставропольски края коллективо, шоллаг1ча моттиге Ростовски облестин кхоалаг1ча Краснодарски края командаш я. Вай республика команда ворх1алг1ча моттиге я.

Цу тайпара Ставропольски края командах спорта мастера А. Петуховен майя чакхбоаллаш кургелонча Россе финальни ловзарашка дакъа лаца бокъо яьккхар.

Призовой моттигаш яьхача командаштех иис болашаг1а болча спортсменаштех дипломаш, Сий лел грамоташ, жетонаш маьхара совг1аташ деннад.

Сурта т1а: хьадоск ... хьа.

О. СМЕРКАЛОВА сурт.

Дукха хе ца республика баскетболах ловзачар спортивни сесоп хьайи1ала. Бокъия, х1анзалe тайп-тайпара яхьашка дика хьокхамаш гойтад дукхача баскетбольни командаша.

СУРТА Т1А: «Труд» ДСО-н Грознески нефтяни институтан [illegible].

Грозне «Красный молот» заводе спорта Дворце кхаь дийнахь хиннa Къилбахьен Россе истола т1арча теннисах ловзачар чемпионат чакхьаьннай. Финальни ловзарашка дика хьокхамаш гойтар ростовчанинга спорта мастера Петухова. Дерригача в1ашаг1кхетарашка ц1енха а ца эшаш хотонйлар из.

«ТЕРЕКА» ЦХЬАЬНХА А ОЧИО

С. Орджоникидзе ц1ерагIча стадионе Ленингерча «Металлурга» лийзар укх деношка «Терека» футболисташ. «А» класса шоллаг1ча групп цхьоалаг1ча подгруппа мехка хьалхе яккхара пхелаг1ча тура ловзар дар из. Счет 1 : 1 йолаш цхьаннха а иомалца кот йоацаш чакхдаьлар из в1ашаг1кхетар. Дале а белгалдаьнха дика вай футболисташ цу матче дикаг1а лийна хилар. Ловзар д1адолаяннача ворх1алг1ча минуте Горелова шийгахьа хьайита бурташ нийсса хьаьний байранна чутехар Коретгина.

Цу тайпара дика ловзаш чакхьаьлар матч, бакъда кху буртаг чутоха в1ашт1ехьдалинар вай футболисташ. Ловзара 88-ча минуте «Терека» нах1аранх буртаг чутехар хьаьнона. Иштта счет 1 : 1 йолаш чакхдаьлар ловзар.

Тахан совбахьа Воронежерча «Труд» командаца шоай стадионе лов «Терека» футболисташ.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ИТАЛЕРЧА РЕАКЦЕНА ДАГАРДАР

Италера политически г1улакхаш укх т1еххьарча хана ч1оаг1а ирденная. Христиано-демократически, социалистически, республиканский партеш чулоацаш йолча «аьрдехьарча центра» х1апзарча правительствени коалице лоаваьа ч1оаггIа дег1абоаг1аш латта болхлойн демократически болам юхасецабар догдохаш шийга тийса са. Цудухьа Итале политически вахара авансцена т1а доах эггара дорхаг1а йолча реакие низаш — итальянски неофашизм.

Х1анз Итале сиздаь шой г1улакхаш д1аэоладаьй Итальянски социалистически болам (ИСД) яхача неофашистски парте. Цун членаша лелхийт демократически организацей карара помещенеш, прогрессивни низаш дуьхьала хьыдола тийша балхаш лелаларах а кхоачам бац.

Неофашисташа бокъо йоацаш леладу г1улакхаш 1аьдалаша гуччахьа могийташ да дукхаг1а йолча хана. Масала, «Коммунизм чаккъаргьяп» яхаш лозунг а долаш 3 мае неофашистски гуллам в1ашаг1техабар дакъа лоацаш Муссолиние режима т1ехьа даьттараш санна, иштта ИСД-епара геттара къона барлеш а болаш. Дукхаг1ар барлаш пхьешаш т1а свастикаш йоакха 1аьржа кочамаш а т1аювхаш бахьхабар гуллане.

«Унита» яхача газета хаьара, 1аьдалаша из фашистски демонстрации е нукъабеннабар духьал демократически низаш дукхьал а ловлийта. цул т1ехьаг1а царна деш дола репрессивни низаш бехкала дахар дукха. Цхьабакъда, 1аьржа кочамаш юкхараш в1ашаг1белла тийша болх гучабаккха хайра къахьегамхоша. Коммунисташ кхыча аьрдехьарча низий викалашен г1улакхаш цхьан бартапа чакхлахар бахьан доаьш къаьнача города улицашка г1оаьа леле лаьрх1а фашистски гуллам бехказа ца йоалача кхоачайир полици.

Цунна т1еххьа компартегарчен пролетарски цхьаг1он Итальянски социалистически партега чeн парламента депутаташа чурча г1улакхий министрага хабар захьийтад Риме фашистски митинг е кукъа беннар малаш а сенлухьа бенниб а шоамта дуьцилга хьадехаш.

Цхьабакъда, жоп лала сагота дац 1аьдалаш, х1аьта из. гучох, цхьа бахьан доацаш а дац. Дукхт1абаъхача журналисташа хоам бир, масала, Итале къайлаг1арча полице къаьстта подразделени в1ашаг1белла д1ачуийберашдукха1ча дакъе ИСД членаш а болаш. Цу подразделене агенташа хьалхашка лекхар оттадаь — политически, профсоюзи, кагирхой организацешта юкъе а ухаш цига тийша балхаш леладе. Газеташа иштта хоам бу, 1964 шера аьлки Итале реакционни т1ема переворот е а денна из юкъаг1йиса дола низаш ц1аькха из е хьажар дукха в1ашаг1тоха т1ерташ боккхийча промышленникий лакхерча т1ема г1улакхаш т1а барий белгалара дакъа хилара.

Итале демократически низаша фе цун реакие манерваш, шоай муг1араш кхетаду, уж кийча за республикански конституцен ма енна парт1аганаш дорве ч1оаг1а д1аоттa.

ДЕКОЛОНИЗАЦЕ ПРОБЛЕМАШ ЮЙ

5 мае Конго Демократически Республика столице Киншасе болх д1аболабаь колониальни мехкаштен халкъаштен нортамукъале яхара хьакъехьара декларации чакхьаккха аьнна къаьстта в1ашаг1ьедлача ООН комитета (24 паччахьалкхен Комитета) выездной сессе. Из декларации Советски Союза инициативаг1а ООН Генеральни Ассамблея т1аийпар. Киншасе заседаней хьалхара тур чакхйоакхаргьа комитета членаша, х1ьта цул т1ехьаг1а Лусанен (Замби) Дар-ес-Салямен (Танзания).

1962 шера дена выездной сессеш д1айолальй комитето, уж йолаеннача хана цун члений торе а къаний - бертамукъален боламий кулгалхошна, то1аль доахкача халкъий викалашна айхха контакташ еттае, петицешка ладуг1а, и. кх. д1.

Цу кхьан хана деколонизаце г1улакхаша б1арча хьанийача еррига комитето а къаьсткъаьста хьанийача цул х1ара чоане а ц1ена нийкъ лелабара проверка яр ма1ап лолаш а я выездной сессеш. Массаза ясар из, колониальни державай викалаша 24-не Комитете то1алаь доахкача халкъий годоаккхаш т1аийпача резолюцешта е духьала голосованы ю, е голосована «ца еш 1а». Комитета балхаца дакъа ца лоацаш а 1а уж дукхаза, колониальни проблемаш къоастача юкъе дакъа лаца шоай правительстваша да лоиш хилар [illegible] в1аьхказа хьа а хьоцаш.

Иштта нийсделар из х1анз а. Африке хиннача Комитета арг1анарча выездной сессе дакъа лаца тиганзар В1ашаг1кхийттача Штатий Англен викалаша. Из-и кхетадеш а да. 24-не Комитете шараш-и е НАТО-та г1оаза США-и [illegible] е цар дерх1ар лерх1аш йола Африкера колониально-расистски режимаш [illegible] проблемаш ма йий.

Киншасе сесеп ше хьедлаш, Конго Демократически Республика кхыча мехкашцарча г1улакхий министра Жюстен Бомбокос белгалдаьккхар, колониализм х1анз а дерригача дунеи т1ара махара ш1енхашта кхерам т1аттесаш хилар. Цу цхьан хана министра хьахкайкадив Африкера колониализма юхе йиса ч1оаг1алонаш хаглургйолен шоай мукъаг1а доацача мехкий халкъашка паргIато кхоачаргйолен из тахьа доапилгах ше дог тийша хилар.

Комитета заседанешка къамьлаш даьраша НАТО мехкаш бехке вора португальски колонизаторашта цар гуччахьа новкъостал деш хиларах. Анголе колонизаторашкара хьадаьнха дуьзха а дукхаг1а дола геро, лулаш комитете, [illegible] в1ашаг1кхийттача Штаташа, ФРГ-ес, малхбузехьарча кхыча державашка тийнна яр.

24-не [illegible] викала П. Ф. Шахова, Къилбехьен - Африкански Республика Родезии санна йола расистски режимаш х1анз а африкански континенте хилярах бола бехктохлам малхбузехьарча мехкашта д1ат1а а бида, НАТО мехкашкара хьадийлар цу паччахьалкхенашкара масса тайпара бузамаш хоадделга. По н1аькха а бакъдир шоай кортамукъале бахьан долаш, расово - колониальни 1овлана духьала къовсам лоаттабеш дола халкъаш Советски Союз п1аькха хувца ца лун хьалашаш хилар.

ХА ЧАККХЬАРАШ

Европерча НАТО В1ашаг1техача германиярча низий лакхехьара главнокомандующи инарал Лемнитцер отставке вода. Б-ча мае Европерча американски б1ун командовани инарал Гудпейстерага д1аелар це, х1аьта 1-ча июне В1ашаг1техача низий командоваци а д1алургьа цуна.

Юххера ха йоаьда вола 69 шу даьнна инарал сит1арьнна хьува Европе т1ема кхихкаш доттабеш дола хьал хьаллацеш кхы т1а а к1оаден г1ертам. Чот-са аь варгоацаш дукха из инарала т1ом хьашт болаш ду къамьлагьар болаш в1ашаг1ехех и т1ема маневраш. Дукха ха йоаьнаш «1адика» винчав» ваькъа Канале вахар из, х1аьта, кхыча мехкий кемайоашео деча хозначг1а, канадски правительстваra дош даккха г1ертар из Европера канадски б1у к1еамгбара уйла пунга д1аьккхийтар дукха.

Да белалургволаш из Лемнитцера «кредо». Дукха ха йоаьлаш «Юнайтед Стейтс ньюс энд уорлд рипорт» яхача журнала интервью ше лун инарала юха е кердахькхар «советски кхерамах» йола тишьенна уйла. «Х1ана из кхераш кху т1а а ч1оаг1беннаб, — йоахар, — из, — массаза хиннача цуй 1аьльнате боккхача т1ема мовза Советски Союзо кху а 1аьльнате йоккха т1ема потенциал а т1аттеха хилар бахьан долаш». Европерча [illegible] дукхаг1а а бахьан бац Европера американски [illegible] д1абиг1араш долча къамаьлашка. Цо йоах 150 эзар американски [illegible] Европа [illegible] хилийна барг мел боаццача хана «кхыча денашца аьлча, массаза а. Лемнитцер «кера» у1лаш йолаш хиларах шека яц. Цун когаметтa воаг1ар мала вола х1аьта?

Т1ом чакхбьаннача т1ехьаг1а сихха карьера йир 54 шу даьнначa инарала Гудпейстера. Керттера т1ема советник хиннав из президента Эйзенхауэрен куз т1ехьаг1арча США аьль президентех. Гудпейстера дакъа лаьцад американски т1ема политика в1ашаг1йоалача, белгала аьлча, НАТО хьахра хоамаш оттаеча. Укх т1еххьарча хана Къилбеьхьен Вьетнамерча США горазаннарча низий главнокомандующи хиннав Гудпейстер, цига хьахьекхад цо ше «ч1оаг1ача» политикана т1ехьа латташ хилар. Цу тайпара, НАТО европейски штабе хулаьмаш хургда аьнна х1ама дац.

Дакъа йийнача д[illegible] т1а Лемнитцера луп буар НАТО Европерча «дукхаг1а болча каха» кхаладоаг1 хилдарах. Инарала, гучох, «йицъеннай» НАТО политика хувцалга, Европера т1ема блокаш д1айоахилга, кхоккам тешаме к1аьабелга х1алехаш еригача Европе яь выступленеш. Инарал «йицъеннай» европейски кхераммзлен декаш дувцара еррига Европа юкъара Советски Союза хьакъехьа Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача мехкаша енна предложени шерра ...

Цхьабакъда, из дагадоха деча пун нагатеттa воаг1ача Гудпейстера.

С. ДМИТРИЕВ,
В. АСТАФЬЕВ,
С. ИВАНОВ.
(ТАСС).

САКЪЕРДАМЕ ПЬЕСА

Укх т1ехьарча денощка сарахьа Назрaни района юртарча клубана юке г1олла т1ехволаш кест-кеста хьахор цу чу детта т1овраш.

Уж детт цига спектакль хьокха баьхкача районни халкъа театра артисташта. Ч1оаг1а сакъердам хул юртахочарa зрителашта цар оттаьча «Фу аргдахьаг1 во1а» яхача Чахкиев Саiда цхьан актах йолча пьеса.

Шоай йолаш беш ...ьла, хьнаф т1а а лахийта шоай турпалий дагардар долча тайпара хьахаьйта г1ертам ловзаю шоай голаш района культура Цен болхлочо Мухиев 1аладина (из Юсаи), райисполкома бухгалтера Албогачиева Александрас (цана Займат), шоллаг1ча школа дешархочо Цицкиев 1алихан (во1 Сафо).

Эггара хьалха из пьеса б1аргаяра Т1ой-Юрта бахача нахаь. Х1инз д1аболабаь болх кхы хоала а на беш хьалха шоай хинна сий юха а доаннха таато къахьег дадалургхиларах теша лоа.

М. КАРАЕВ.

Х1АМА ХА ЛОВРАШТА

«КЕРДА «ЛУННЫЙ КХЕРА»

Ловмашка, Усть-Камчатск яхача города юхе кеопотлит корабаьб. Из ба лаьтташка нагтаь мара кора по боаг1а «лунчий кхера» яхача маьхерча минерала тара бола кхера. К1езига чакхса а доаг1аш, бетта сердала хьасаппела а лепаш ба кеопотлит. Ч1оаг1а хоза ювелирни изделеш, скульптураш - миниатюраш хьо мегаргьа цу кхерах.

ПЛАНКТОН — Т1ЕХЬАЛЕН КХАЧА

Планктон исследовани яра Дунен халкъашта кхьера институт хьайийлай Инде. Океанашкара са дояллачеш т1айоаллачеш х1амах кхачанна лаьрх1а пайда эцара торонаш тохкаш ба цун 1илмахой. Расчеташа хьахьекхад, цу ганзай кхыметтел з1амига мара доацача дахьо а йиш хулийтаргья. Аз п1аккха а моцал ца хилийта.

ХАОТТАМ

Тахан республикен Грознен г1оала кхоаллаш а бахам кхы юкъе лаьг1о дег1а а дехках за хургья. Къилбоседа - малхбузехьара нихьача лаьг1о, т1ашха г1ехьха цун хьийхаргба. Фагера температура 20 — 25 градус. Грозне 21 — 23 градус йоахал хургья.

Кхоаши лоамен хувцацлун мохаш а бол ... лоацаш ... за догбаргаш а ... тайпарча ... туз а хьоаххаш ха латтаргья. Фагера температура буйсанна 7 — 10 градус, дийнахь 20 — 25 градус болаш йоахал хургья.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

«Сердало» газета веданца щиледтаю ч1оаг1а хада е хеташ д1ахойт веданце бохкама [illegible] заведующи [illegible] Са1довий Мухарбиц хьалхаьга, х1аьта цун делаг... гаргарча нахатек воласи а бу.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-г1а этаж). Телефонаш: редактора—3-44-50; редактора зам.—3-50-11; декктохона секретарь—3-34-50; партийни вахаре, культуре, промышленности отделаш—3-43-50; [illegible]—3-42-50.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-50; зам. редактора—3-50-11; ответственного секретаря — 3-34-50; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-43-50; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-50.
«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революце проспект, 7/84.
Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05112.

Заказ № 2306.